БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган.

№ 184 (8709)
АВГУСТЫН 6
СРЕДА
1958 он

Сэн 20 мүнгэн

Зэдэдэ таряа хуряалга захалба

Бэлэдхэлэй хүдэлмэриие хаа хаанагүй сүм дүүргэжэ, амяарлан хуряалгада орохоор болоо

Түрүүшын 196 гектар хадагдаба

ПЕТРОПАВЛОВКА. (Телефоноор абтаба). Энэ жэлдэ Зэдын аймагта уларилай байдал таатай, шииг нойто ехэтэй, дулаан байжа, эндэхи колхозууд болон совхозой поли дээрэ таряан һайнаар эдеэшээ.

Борьёогой үүлтэртэ хонидой совхозой 2-дохи фермын хүдэлмэришэд таряа хуряалгада хамагһаа түрүүлэн орожо, түрүүшын хоёр үдэрэй туршада 196 гектар таряа лафетнэ жаткаар хадаба. Таряа хуряалга дээрэ ябаһан механизаторнууд Ахменеев, Абрамов гэгшэд тус бүридөө үдэрэй 16 гектар талмайн таряа хадаха нормотой байһан аад, 25 гектар хадана. Гадна, совхозой 1-дэхи фермынхид августын 15-һаа эхилэн мүн лэ таряа хуряалгада оробо.

— Совхоз энэ жэлдэ хамта дээрээ 5200 гектар талмай дээрэһээ ороohoто культурануудай ургаса хуряаха байна. Тиимэһээ тэрэнэй 90 процентыень амяарлан хуряалгын аргаар абахабди,—гэжэ совхозой главна агроном нүхэр Зайцев хөөрэнэ.

М. АРЬЯЕВА.

Нүхэр Н. С. Хрущев Индиин журналистнуудтай хөөрэлдэбэ

...зэбсэг хуряаха, уласхоорондын холбоо харилсаа үргэдхэхэ тухай асуудал хэлсэһэн Бүхэдэлхэйн ...ольмско конгрессто хабаадаг... Индиин газетэ, журналнуудай хэдэн редактор, хүдэлмэрилэгшэд Москвада ерэжэ, июлиин 29-дэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевтой уулзаба. Н. С. Хрущев Индиин журналистнуудтай хөөрэлдэжэ, һурадаг асуудалнуудтань харюусаба.

...мүнөө үедэ арадуудай эб найрамдал, эрхэ сүлөө хүсэжэ байһан ...эзэлгүе тоонгүйгөөр, колониализм болон империализмын политикые үргэлжэлүүлхэ дуратай. Хязгааргүй хосорон һалаха байжа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев ...лээ.

...уласхоорондын байдал саашадаа ямар болохо гээшэб гэһэн асуудалда харюусахадаа, Н. С. Хрущев ...нүүдэй хоорондохи харилсаа мүнөө мууданхай дээрэһээ ...хоорондын байдалай саашадаа ...болохынь хэлэхэ гээшэ хэсүү ...» гэжэ хэлэбэ. «Уласхоорондын байдал һайжаржа али муудаха гү гэжэ тобшолхын тулада бидэнэр, поли...дта нэгэ хэды саг хэрэгтэй» гэжэ Н. С. Хрущев үргэлжэлүүлэн ... Гэхэтэй хамта эб найрамдалда дуратай арадууд дай үүдхэгшэ колонизаторнуудта харюу үгэжэ шададаха, тиигээд дайн сэрэгтэ, империализмда эсэргүүсэн эб найрамдалай түлөө тэмсэжэ байһан хүнүүдые булимтарагшад тоонгүй ...а шадахагүй гэжэ Н. С. Хрущев мэдүүлбэ.

...Араб оронуудай бэеэ даанхай ...ал, тэндэхи энхэ тайбан байдал хамгаалхын тулада али болохо ...ээ абаха шухала гэжэ ОАР-эй Президент Гамаль Абдель Насер Москва ерэхэдэнь хэлсэгдэһэн ...а гэжэ СССР-эй правительствын толгойлогшо тэмдэглэбэ. Дунда Зүүн зүгтэ США Англи хоёр сэрэгээр ороhонhoo боложо ...олдоhон байдал тушаа Насер хоёр нэгэн адли hанамжатай байгаа hэмди гэжэ Хрущев ...бэ.

Бүхы дэлхэй дээрэ энхэ тайбан байдал тогтонижоруулха зорилгоор СССР, Инди болон Зүүн зүгэй бусад оронуудай хамтаараа яажа ...ээ hаань, эгээл таарамжатай ...аб гэһэн асуудалда харюусахадаа Н. С. Хрущев иигэжэ мэдүүлбэ:

Мүнөө үедэ дэлхэйн арадуудай ...э ямар гол зорилго байнаб гэхэдэ, бүхы оронуудай арадууд колонизаторнуудай али нэгэн мэхэдэ ...огүй, тиигээд Дүтын, Дунда Зүүн зүгэй оронуудта эсэргүү ба... зарим гүрэнүүдэй булимтар... ябуулгые бүри эрид шангаар ...ушааха ёһотой. Булимтарагшадай сэрэгые дары гаргаха гэһэн ...тэ арадууд үсэд шангаар табина, тиигээд уласхоорондын ямар ...н асуудалые империалистическэ арга метод хэрэглэн шиидхэхэ ...дал хэтэ мүнхэдөө үгы болгохо ...ой. Тобшоор хэлэхэ болоо hаа ...ршье дотоодын журамтай hаа—...дгүй бүхы гүрэнүүд хоорондоо харилсаагаа «Панча шилын» үнэн ...ээр байгуулха ёһотой гээшэ.

...усад арадуудые мэдэлдээ оруулха тэдэнэй баялигые дээрмэдэхэ ...лэнтэй колонизаторнууд бии, тиихэдэ колониализмые муу ...эн гэжэ тоолодогшье hаа, эб найрамдалай түлөө тэмсэхэтээ хамта колониализмые усадхахын түлөө ...сэжэ болохо гү гэжэ маргадаг, ...годоггүй хүнүүд бии, эдэниие ...рондонь илгаруулха ёһотой гэжэ Н. С. Хрущев тайлбарилба. Урдань колониальна байһан оронуу... тэрэшэлэн колониализмһаа ...эржэ байһан оронуудай болон ...алистическэ оронуудай хоорондо гүрэнэйшье, олониитыншье талаар харилсаа али болохоор бэхижүүлхэ шухала гэжэ Советскэ правительствые толгойлогшо онсолон тэмдэглэбэ.

...усад социалистическэ оронуудтай туhалхатаяа хамта колонизаторнуудай дарлалтаhаа гаража бай... гү, али тэдэнэй гэнжэhээ мулт... байhан гүрэнүүдтэ туhалха ёhотой..., тиихэдээ тэдэнэй дотоодын хэрэгүүдтэ оролсохо ёhогүйбди гэжэ бүхы социалистическэ оронууд тоолодог гээд Н. С. Хрущев хэлэбэ.

Ливан, Иорданида Англи Америка хоёр сэрэгээ оруулхадаа, саашадаа Ирагай Республикада добтолжо, тэрэниие үгы хэхэ, тэндэхи нютагуудта сэрэг дай үүдхээд, Арабуудай Нэгэдэмэл Республикые үгы хэхэ, тиигэжэ хуушан колониальна гурим эндэ hэргээхэ эрхэ нүхэсэл байгуулха гэжэ hанаhан байгаа гээд Н. С. Хрущев мэдүүлбэ.

Гэбэшье арад зоной ехээр зэбүүрхэн буруушааhан дээрэhээ эдэ булимтарагшад өөрынгөө хорото хүсэлые далдалан нюуха баатай болоно. Дайнай аюул мүнөө үшөө усадхагдаагүй гэжэ Н. С. Хрущев онсолон тэмдэглээ. Булимтарагшад мүнөө дээрээ тогтоогдоод, сэрэгэй эдэбхитэйгээр эрхилэнгүй байна. Гэбэшье тэдэнэр хүсэеэ суглуулжал байhаар. Иимэ эрхэ байдалда эб найрамдалда дуратай арадууд айхабтар hэргымжэтэй байха ёhотой гэжэ Н. С. Хрущев мэдүүлбэ.

Урдань США-гэй ажал-ябуулагшад колонизаторнууд бэшэбди гэжэ хэлэдэг байгаа hаа, мүнөө тиигэжэ мэдүүлхэ ямаршье үндэhэгүй болоо гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ тэмдэглэбэ. Англи США хоёрой империалистнууд хоорондоо бодото дээрээ ямаршье илгаагүй гэжэ арадууд мүнөө эли тодоор ойлгобо. Ушарынь, Англиингшье, США-гэйшье империалистнууд национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэжэ байгаа арадуудые буу зэбсэгэй хүсөөр дараха хүсэлэнтэй байна бшуу.

Мүнөө Ливан, Иорданида Америка Англи хоёрой сэрэгэй ороод байхада, эгээл дээдэ тушаалтанай зүблөөн зарлагдаха гээшэ гү гэhэн асуудалда харюусаха зуураа Н. С. Хрущев иигэжэ мэдүүлбэ. Америкын хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшад правительствын толгойлогшонорые уулзуулхагүй гэжэ аhаа шадалаараа оролдоно, гэбэшье арад зоной зүгhөө айхабтар ехээр хашуулhан дээрэhээ тэдэнэр правительствын толгойлогшонорой зүблөөе буруу hүргэхэ эрмэлзэл тухайгаа сэхэ хэлэнэгүй, тиигээд эгээл дээдэ тушаалтанай зүблөө зарлалгада али болохо hаад ушаруулха зорилгоор элдэб мэхэ гохо гаргана.

Иордани Ливан хоёрhoo гадаадын сэрэгшэдэй гараагүй сагта эдэ оронуудай арадууд hанаагаа амархагүй, тэмсэлээ илалтата эсэс хүрэтэр үргэлжэлүүлхэ, тиин колонизаторнуудай сэрэгшэд эшэгүүритэ муухайгаар гараха баатай болохо. Тиимэhээ Англи, Америка сэрэгээ өөhэдөө тэндэhээ гаргаха бэзэ гэжэ найдажа байhан тухайгаа Н. С. Хрущев мэдүүлбэ.

Удаань Советскэ Союз хадаа Индитэй али болохоор хани барисаагаа бэхижүүлхэ, үргэдхэхэ гэжэ оролдоно гэжэ Н. С. Хрущев хөөрэбэ. Урдань зарим советскэ авторнуудай номдо Индиин хэдэн ажал-ябуулагшад тухай буруу hанамжанууд хэлэгдэhэн байгаа гэжэ Н. С. Хрущев тэмдэглээ. Бидэнэр эдэ буруу hанамжануудые заhаха гэжэ оролдонобди. Өөрынгөө орон дотор бодото дээрээ агууехэ үүргэ дүүргэhэн, Индиие колонизаторнуудhaa сүлөөлхын түлөө ами наhаяа гамнангүй тэмсэhэн бүхы хүнүүдэй ажал-ябуулгые бидэнэр зүбөөр сэгнэхэ ёhотойбди гэжэ Советскэ правительствые толгойлогшо хэлээ. Тэдэ хүнүүдэй элитэ ехэ ажал-ябуулга эрхилhэндэнь бидэнэр hүгэдэнэбди гэжэ Н. С. Хрущев мэдүүлбэ. Советскэ Союзай ажалшад Зүүн зүгэй арадуудай, тэрэ тоодо Индиин арадуудай хэлые шудалха гэжэ айхабтар ехээр оролдодог, hонирходог болонхой. Манай хоёр оронoй арадуудай соёлой талаар хилбар бэлэхэнээр харилсадаг болохын тулада советскэ хүнүүд Зүүн зүгэй арадуудай хэлые hайн мэдэдэг болоhой гэжэ бидэнэр хүсэнэбди гээд Н. С. Хрущев мэдүүлбэ.

Колонизаторнуудтай шанга тэмсэл хэжэ, бэеэ даанхай байдал туйлаhан Инди энэ байдалайнгаа бүхы hайн талыень эрхимээр хэрэглэhэй гэжэ халуунаар хүсэжэ байhанаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ мэдүүлбэ.

Советскэ Союзай хүсэтэ арми ямар нэгэн арадта хоро хүргэхын тулада хэзээшье хэрэглэгдэхэгүй юм. Өөрынгөө ороной эрхэ сүлөө, бэеэ даанхай байдал хамгаалхын тулада, бүхы дэлхэй дээрэ энхэ тайбан байдал тогтоохын тулада СССР-эй зэбсэгтэ хүсэнүүд байгуулагданхай юм гээд Н. С. Хрущев хөөрэлдөөнэй түгэсхэлдэ онсолон тэмдэглээ.

(ТАСС).

Энхэ тайбан байхада бүхы хүнүүд зол жаргалтай hууха

Мүлилгын станогуудые бүтээдэг Москвагай заводойхид Н. С. Хрущев Мао Цзэ-дун хоёрой уулзаhан тухай халуунаар хөөрэлдэнэ. Пекиндэ болоhон хэлсээнэй үрэ дүнтэй танилсаад байхадаа, ехээр баярлажа, сэдьхэлээ ханаhан тухайгаа заводой хүдэлмэришэд мэдүүлнэ.

— Эб найрамдал тогтоохын түлөө үсэд шангаар тэмсэдэг оронуудые Советскэ Союз Хитадай Арадай Республика хоёр толгойлно,—гээд заводой цехын хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Пономарев хэлэбэ. Дэлхэйн дай үүсхэхэ гэжэ эрмэлзэдэг булимтарагшадай ябуулгада манай агууехэ гүрэнүүдэй хани барисаан, нэгэдэл, хүсэн дабагдашагүй хаалта болохо гээшэ. Дайн байлдаанда эсэргүүсэн, СССР Хитад хоёрой хатуу хэмжээ абаhыень дэлхэйн жиирэй хүнүүд бултадаа халуунаар hайшаана.

Эб найрамдалай хэрэг улам хатуужан бэхижэг

Н. С. Хрущев Мао Цзэ-дун хоёрой Пекиндэ уулзаhан тухай коммюникее Лихачевой нэрэмжэтэ Москвагай автозаводой хүдэлмэришэд угаа ехэ урма баяртайгаар угтаба. Энэ коммюнике СССР КНР хоёрой улам бэхижэжэ, үргэдэжэ байгаа хани барисаан тухай үшөө дахин гэршэлбэ. Автозаводой цех, таhагуудта, барилгын талмайнуудта Н. С. Хрущев Мао Цзэ-дун хоёрой уулзажа хөөрэлдэhэн тухай коммюнике уншагдажа, тэрээн тушаа хөөрэлдөөн болоо.

— Советскэ Союзай, Хитадай арадууд үни холын хани барисаатай юм,—гэжэ цехын ахалагша мастер нүхэр Мочалин хэлэнэ. — Н. С. Хрущевой Мао Цзэ-дунтай уулзаhан ушар энээниие үшөө дахин гэршэлбэ. Ливан, Иорданида Америкын Холбоото Штадууд Англи хоёрой сэрэгээр ороhон ябадалые хитад арадтай хамта бидэнэр нэгэн дуугаар буруушаанабди. Зүүн зүгэй арадууд бэеэ даанхай байдалтай болохын түлөө тэмсэлдэ бодонхой, тэдэнэй тэмсэлые пушкануудшье, самолёдуудшье тогтоожо шадахагүй гэжэ булимтарагшад мэдэхэ ёhотой.

— Советскэ болон Хитадай ахадүү хоёр арадууд уласхоорондын байдал тушаа тон адли hанамжатай байба. Энэнь ехэ hайн, юундэб гэхэдэ, манай эгээл үнэн нүхэд бидэнтэй нэгэн адли hанамжатай байха байна бшуу. Бидэнэр манай гүрэнэй, Хитадай Арадай Республикын эб найрамдалта политикые бүгэдэ халуунаар hайшаанабди,—гэжэ автозаводско үйлсэдэ олон дабхар гэр барижа байhан хүдэлмэришэдэй бригадир нүхэр Коловатов хэлээ.

СССР болон арадай Хитадай хани барисаан—агууехэ хүсэн гээшэ

Н. С. Хрущев Мао Цзэ-дун хоёрой уулзалгада зорюулагдаhан хөөрэлдөөнүүд Дзержинскиин нэрэмжэтэ Трехгорная мануфактура комбинадай бүхы цех, таhагуудта үнгэргэгдэнэ.

Совет, хитад арадуудай таhаршагүй нягта хани барисаатай байhан тухайгаа үшөө дахин харуулжа, эб найрамдалые хамгаалхаар, Араб оронуудай арадуудай үнэн зүб тэмсэлые дэмжэхээр, Ази, Африка болон Латинска Америкын арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе эрид дэмжэхээр шиидэнхэй байhанаа мэдүүлhэн тухайнь хүдэлмэришэд хаа хаанагүй баярлан хөөрэлдэнэ.

Нүхэдтэеэ хөөрэлдэхэ зуураа хүдэлмэришэн В. Иванова иигэжэ хэлэбэ:

— Советскэ Союз Хитад хоёрой ахадүүгэй хани барисаан, бүхы социалистическэ лагериин таhаршагүй нягта нэгэдэл—эдэ бүгэдэ хадаа агууехэ хүсэн, тэрээнтэй дай үүсхэгшэдэй бүхы ябуулгань тэнсэхэгүй. Коммюникедэ гараа табигшад булимтарагшадые ехээр бү хэтэрэгты гэжэ hануулаа. Господа империалистнар, энхэ тайбанаар бидэнтэй hууха юм hаа hуугты, үгы hаа бэедээ гомдогты. Хэрбээ таанарай дай үүсхэбэл, тэрэтнай империалистическэ булимтарагшадые хэтэ мүнхэдөө үгы болгон hалгааха.

(ТАСС).

Кударын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд кукурузын гектар бүриһөө 300 центнерһээ бага бэшэ ургаса абахын түлөө тэмсэжэ байна. Зураг дээрэ: нэгэдэхи комплексно бригадын тракторист Н. Шангинай агрегадай харууһалһан газар дээрэхи кукуруза харуулагдана. Эндэхи кукурузань хоёр метр шахуу үндэр болонхой.

Д. Болхоевой фото.

Удаарhаар дээрээ ортохонь

Закаменай аймагай колхозууд мүнөө тэжээл бэлэдхэлгэдээ жэгдэрэн оронхой. Һүүлэй үедэ сагай уларил зохид боложо, колхозуудай полинууд дээрэ ороohото культуранууд эдеэшэн, сэсэгээ гүбижэ, hаядаа хадагдахаар болохонь.

Гэхэ зуура, аймагай колхозуудай механизаторнууд ставрополиинхидай уряае дэмжэнэбди гэжэ мэдүүлhэн аад, мүнөө таряа амяарлан хуряалгада бэлэдхэлгүй hууна. Жэшээлбэл, таряа талха ехэ таридаг Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд Закаменай РТС-hээ гурбаад лафетнэ жатка абаха ёhотой аад, абанагүй. Тус РТС (директорынь нүхэр Доржиев Э. С., инженерынь Пуляевский В. Т.) колхоздо үгтэхэ хуряалгын техникые заhабарилжа дүүргээд, дары үгэхэ тухай оролдоногүй.

Мүн колхозуудта үгтэхэ 5 комбайн мүнөө хүрэтэр РТС-эй хашаа соо байhаар. Тэдэниие абаха гэхэдэнь заримандань ехэ дутагдалнууд бии аад, колхозууд заhабарилжа дүүргэхыень хүлеэгээд байна. Тус РТС машина, техникээ колхозуудта худалдаабди гэжэ hанаагаа амаршоод, тэдэнэй ямараар харууhалагдажа байhые, саг болзортоо техническэ харууhа хэгдэнэ гү, али үгы гү гэжэ шалганагүй. Харууhа хэхэ график табижа колхозуудта үгөөдүй байhаар.

Колхозуудай комбайнуудые жолоодохо комбайнернууд олон дуталдана. Теэд тэдэниивнь хүсөөхэ тухай колхозуудайшье, РТС-эйшье хүтэлбэрилэгшэд оролдоногүй.

Колхозуудта тоогуудые заhабарилга, таряа мэшээглэнгүй зөөхэ машинануудые түхеэрхэ, таряа сэбэрлэхэ зэр зэмсэгүүдые заhабарилха хүдэлмэри мүнөө дээрээ тон hулаар ябуулагдана. Зарим колхозуудай амбаарнууд заhабарилагдажа эхилээдүй.

Д. Аюшеев, манай корр.

Овощиин үндэр ургаса абтана

Прибайкальска аймагай Лазогой нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель эртын овощь ургуулдаг болоо.

Суута мэргэжэлтэн, хүндэтэ Си Тин-Куй гэгшэ энэ колхоздо арба гаран жэл соо огородой бригадын хүтэлбэрилэгшөөр ажаллажа, артелиин ажахыда ехэхэн туhа хэжэ, жэл ерэхэ бүри үндэр баян ургаса хуряажа, элбэг дэлбэг олзо оруулна.

Колхозой агроном Альбина Павловна Смирновагай хүтэлбэрилгөөр мэргэжэлтэ овощевод Си Тин-Куй энэ хабартаа эртын овощь таряад, hайн ургаса хуряажа абаха гэжэ бүхы хүсэ шадалаараа оролдоо. Тэрэнэй дурадхалаар дүрбэдэхи комплексно бригадада 0,40 гектар газарта эртын hонгино, үгэрсэ тариhан юм. Харин эртын овощь таряад, hанаа амар hуугаагүй юм. Суута овощевод Си Тин-Куй арга боломжонуудаа бултыень хараадаа абажа, эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр хүдэлөө.

Уданшьегүй энэ колхоз эртын овощиин баян ургаса хуряажа, хараалhан түсэбhөө ехэ олзо доход оруулба.

Мүнөө эртын овощь худалдагдажа, 20 мянга гаран түхэриг колхозой кассада тушаагдаба.

Г. Ильин.

Рейдовэ шалгалта

Дутагдалнуудаа дары усадхаха

(Баргажанай колхозууд баян ургасаяа хуряахын түлөө хангалтагүйгөөр бэлдэнэ)

Аймагай колхозууд үндэр баян ургаса абахаяа хүлеэжэ байна. Хэдэн жэлдэ гандаhан Баруун Хүнтэйн талада тарянанай ургаса жэгдэ hайн.

— Таряамнай ехэ hайнаар ургажа байна. Тухайлхада, гектар бүриhөө дунда зэргээр 12 центнерhээ доошо бэшэ шэнисэ болон хара таряан абтахань ха,—гэжэ эндэхи Сталинай нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд хэлэнэ. Тиихэдэ «Гигант» колхозой гэшүүд Хүнтэйн талада тариhан 90 гектар хара тарянанай гектар бүриhөө адагынь 19—20 центнер ороohо хуряахаар хүлеэнэ. Баянголой, Урогой, Читканай колхозуудай уhалагдадаг газарнуудhaa бүришье hайн ургаса абтахань лабтай.

Август hарын түрүүшын наратай, hэбшээтэй үдэрнүүдтэ, илангаяа хуурай газарай эртын ороohо тарянанай үнгэ түргэн хубилжа, сайбарлажа эхилээ. Энэ хадаа тарянанай эдеэшэхэ тээшээ боложо байhые элеэр гэршэлнэ.

Урда жэлнүүдтэ аймагай олонхи колхозууд таряа хуряалгаяа ехээр унжагайруулжа, аяар 1,5—2 hара соо үнгэргэдэг hэн. Тиин таряа хуряалгые шанаргүйгөөр үнгэргэдэг, зарим газарта хура борооной үедэ ороohон ехээр гутадаг байгаа. Энээнэй гол шалтагаан юун байгааб гэхэдэ, аймагай колхозууд амяарлан хуряалга үргэнөөр хэдэггүй, гэбэшье ёhо тэдысэ хэдэн арбаад гектар хайша хэрэгээр хуряагаад, тэрэнээ зогсоожорхидог hэн. Тиин комбайнаар сэхэ хадаха болоходоо, тарянанайнгаа хүсэд, жэгдэрэн эдеэшэхые хүлеэжэ, хүдэлмэреэ унжагайруулдаг байгаа.

Харин мүнөө баргажанайхид Ставрополиин хизаарай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй Хандалгатай танилсаад, тэдэнэй үүсхэлые hайшаан дэмжэжэ, баян ургасаяа түргэн болзор соо гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абаха гэжэ шиидэбэ. Ставрополиинхидай уряае аймаг соогоо эгээн түрүүн «Гигант», Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай механизаторнууд дэмжэжэ, эртын ороohо таряагаа бүхыдэнь амяарлан, 9—10 хоног соо хуряахын түлөө бэлэдхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа байна. Мүнөө «Гигант» колхоздо 4 лафетнэ жатка, 6 подборщик болон бусад машина, техникэ заhабарилагдажа бэлэн болгогдоо. Мүн эндэ тогуудаа бултыень цементлээ. Ороohо сэбэрлэхэ, хатааха машинануудаа тодхожо оньhожоруулаа. Бригада бүхэндэ ороohо зөөхэ хайрсагууд хэгдэнэ, амбаарнууд заhабарилагдана.

Гэхэтэй хамта, аймагай олонхи колхозуудта таряа хуряалгада бэлэдхэлгэ хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна. Мүнөөшье болотор хэды шэнээн таряа амяарлан харяаха байhанаа тодорхойлоогүй, хүдэлмэриингөө түсэб табяагүй, машина техникээ заhабарилаагүй байhан колхозууд олон. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз Хүнтэйн талада 1350 гектар ороohо таряа хуряаха байна. Эндэ 3 лафетнэ жатка, мүн тэды подборщик бии. Эдэниие дүүрэн хүсөөрнь ашаглабал, таряагаа түргэн болзор соо амяарлан хуряаха арга боломжотой. Теэд эндэ мүнөөшье болотор таряагаа хайшан гээд хуряаха байhанаа мэдээгүй байхань гайхалтай. «Таряа хуряалгын хүдэлмэриин түсэб үшөө табигдаагүй, хайшан гээд хуряалгаяа эмхидхэхэ байhанаа үшөө мэдэнэгүйбди»,—гэжэ тус колхозой тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир Б. Будаев хэлэнэ. Эндэ таряа хуряалгын машина, зэмсэг заhабарилагданагүй. Урда жэлнүүдтэ таряамнай hайнаар урганагүй гээд, эндэхид тоогуудаа, ороohо сэбэрлэхэ машинануудаа hайнаар заhабарилдаггүй байжа, тэдэнээ ехээр хуушаруулhан, муудхаhан байна. Хүнтэйн гансахан тогынь мүнөө hалажа hандаршоод, үрмэдэhэ ногоондо дарагдаад байна. Эндэнь хушалта, наранай элшээр хатааха сушилканууд үгы шахуу, мүн газарынь цементлэгдээгүй байна. Нёдондо жэл хэды арбаад дүрбэлжэн метр газар цементлэhэн байгаа. Теэд энэнь мүнөө жэл хаанашье хүрэхэгүй ороohоёо газар дээрэ адхажа, урданайхяараа элhэ шоройтой худхаха баатай болоод байна. Эдэ бүгэдэ дутагдалнуудаа мэдэбэшье, тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд, үбhэ хуряалгадаа «тугшарнабди» гээд, шухала хэмжээ абанагүй.

Тэрэшэлэн «Авангард» колхоз (түрүүлэгшэнь И. Шелковников, партийна организациинь секретарь А. Кокорин) таряа хуряалгадаа бэлэдхэлгүй байна. Эндэ тарянанайнгаа ехэнхи хубиинь амяарлан хуряахабди гээд хэлсэнэ. Теэд үнэн дээрээ амяарлан хуряалгада ямаршье бэлэдхэлгүй, хоёр лафетнэ жаткануудаа заhабарилаагүй байhаар. Мүн эндэ тоогуудаа, ороohо сэбэрлэхэ, хатааха машинануудаа хүсэд бэлдээгүй байhаар.

Иимэрхүү дутагдалнууд Карл Марксын нэрэмжэтэ, «Звезда» колхозуудта бии. Тус колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд байhан саг үшөө эртэ, мүнөө үбhэ хулhандаа «тугшаржа» байнабди гээд, таряа хуряалгадаа анхарал hайнаар табяагүй байна.

Таряа хуряалгын эхилтэр тоотой үдэрнүүд үлөө. Эдэ үдэрнүүдтэ бэлэдхэлэй хүдэлмэридөө хам оробол, баргажанайхид таряа хуряалгаяа hайн бэлэдхэлтэйгээр угтаха арга боломжотой.

Рейдовэ шалгалтада хабаадагшад:
В. В. Корнаков, «Бурядай залуушуул» газетын сотрудник,
Д. Д. Санданов, «Баргузинская правда» газетын хүдөө ажахын таhагые даагша,
О. Раднаев, манай корреспондент.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Залуушуул жэшээ харуулна

Курумканай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ түлэг дундаа ябажа байна. Энэ хүдэлмэридэ комсомолшууд, залуушуул, һурагшанар, студентнэр эдэбхитэйгээр хабаадана. Тэжээл бэлэдхэлгэдэ колхоздо хамта 240 хүн ажаллана. Тэдэнэй 140 гараниинь комсомолшуул, залуушуул. Социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдээр комсомол-залуушуулай звенонууд түрүү һууридa ябана. Нүхэд Аюшеев Николай, Надмитов Бато гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг звенонууд һайнаар ажаллажа, колхозой правлени, партийна организациин зүгһөө үнэтэ шанда хүртэбэ.

Коммунист Будаев Бадмын хүтэлбэрилдэг звенодо 12 хүн ажалладаг. Тэдэнэй 9-ниинь һурагшад, 3 колхознигууд—комсомолшууд. Энэ звеногойхид түсэбэйнгөө ёһоор июль һарын туршада 600 центнер үбһэ бэлэдхэхэ байгаад, эршэтэйгээр ажаллажа, 1005 центнер үбһэ тэжээл һүрилбэ. Һүүлшын табан үдэртэ тэдэнэр 450 бухал табижа, бараниень һүрилөө. Энэ звеногой гэшүүд үдэрэйнгөө нормые 120—140 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, 8—9-дэхи классуудай һурагшад Сима Бадмаева, Ринчин Гармаев, Базар Мужанов, Очир Бадмаев гэгшэд үдэрэй туршада 0,5—0,6 гектар гар хажуураар сабшанад. Үбһэ һүрилэлгэдэ Алексей Гуржабон шалгарна.

Тиигэжэ эмхитэй, эршэтэй ажалаараа шалгарһан тус звеногойхид социалистическэ мүрысөөнэй һүүлэй дүнгөөр нэгэдэхи һуури эзэлжэ, дамжуулгын Улаан туг 300 түхэриг мүнгэн шантайгаар абаба. Хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые баһал комсомол-залуушуулай звенонууд эзэлээ.

Комсомолец Бато Надмитовай хүтэлбэрилдэг звенодо булта шахуу студентнэр хүдэлмэрилнэ. Эдэнэй дунда багшанарай институдай студентка Анна Гомбоева, медицинскэ институдай студент Шагдар Эрхитуев, Вениамин Будаев, Роза Ешонова гэгшэд һайн ажалаараа суурханад. Мүн коммунист Николай Аюшеевэй звеногойхид эрхим һайн амжалтануудые туйлана.

О. Найданов.

Арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэхэ

Уялгата тушаалга, МТС-үүдэй хэһэн хүдэлмэриин түлөө натура түлбэри болюулха, хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ шэнэ гурим, худалдан абаха сэн болон услови тухай КПСС-эй ЦК-гэй июнь һарада баталан абаһан түүхэтэ шиидхэбэрие аймагай ажалшад советскэ арад зонтоёо хамта угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр һайшаан угтаһан байна. Энээниие һая Яруунада боложо үнгэрһэн партиин айкомой ээлжээтэ пленум үшөө дахин гэршэлбэ.

Пленум дээрэ элидхэл хэһэн партиин айкомой секретарь нүхэр Доржиев Ч. Д., үгэ хэлэһэн эдэбхитэд КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэриин удхашанар тухай, колхозно тарияашадай үмэнэ Пленумэй табиһан зорилгонууд тухай, мүн аймагай партийна организациин зорилго тухай тогтон хэлэбэ.

—Мүнөө үедэ гүрэнһөө худалдажа абаһан техникээ зүбөөр ашаглажа, доторойнгоо арга боломжонуудые хүсэд хэрэглэн, ажахыгаа улам хүгжөөхэ дүүрэн аргатайбди,—гэжэ нүхэр Доржиев хэлэбэ.—Гэбэшье, ажалай эмхидхэлые үндэһөөрнь һайжаруулха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлжэ, ниитынгээ адуу малай тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар аймагай партийна организаци бии байһан арга боломжонуудаа хүсэд хэрэглэнэгүй. Манай аймагта үшөө шиидхэгдээгүй, элирүүлэгдээгүй арга боломжонууд, дутуу дундануud угаа олон,—гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.—Хүдөө ажахые, илангаяа мал ажалые хүгжөөхэ талаар хараалһан хэмжээ-ябуулганууд хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэнэ. Тэрээнһээ боложо малаймнай тоо толгой үдэжэ, олон болохо байһан аад, харин үсөөрһэн байна. Жэшээнь, үнгэрһэн гурбан жэлэй туршада эбэртэ бодо малай тоо толгой хороо, зарим колхозуудта адуун һүрэг үсөөрөө. Саашань элидхэлшэ аймаг дотор шубуу үсхэбэрилгын, үбһэ хуряалгын хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байһаниие тэмдэглээд, аймагай партийна организациин үмэнэ байһан харюусалгата зорилгонууд тухай тогтожо, тодорхойгоор хэлэбэ.

Аймагай колхозууд ниитынгээ малда хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ зэргэтэй. 1962 ондо, үнгэрһэн жэлтэй сасуулбал, 70 мянган тонно шэмэтэ, 66 мянган тонно бүдүүн, 8.600 тонно концентрированнэ тэжээл ехээр бэлэдхэгдэхэ ёһотой. Энээниие заабол дүүргэхын тула үбһэ ногооной, тарияанай үндэр ургаса абаха зэргэтэйбди. Мүн шэнэ ба боро газар элдүүрилгые үргэдхэхэ, орооһото культурануудай, овощь, хартаабхын ургасые горьтойгоор нэмээхэ уялгатайбди.

Нүхэр Доржиев элидхэлэйнгээ хоёрдохи бүлэг соо КПСС-эй обкомой Пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн соёлой гурбан жэлэй добтолго тухай тогтобо.

— Соёл сурталай хүдэлмэри һайжаруулха, ажахын болон соёл культурын талаар республикын үмэнэ табигдаад байһан шухала зорилго амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ ажалшадые зоригжуулха гээшэ ехэ удхашанартай хүдэлмэри болоод байна,—гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Пленум дээрэ үгэ хэлэгшэд аймагай хүдөө ажахые, тэрэнэй гол һалбари болохо мал ажалые саашань хүгжөөхэ талаар колхозник, механизатор, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй үмэнэ ехэхэн зорилгонуудай табигдаад байһан тухай хэлэбэ.

«Знамя» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Фомин июниин Пленумэй удхашанар тухай хэлээд, мал ажал дээрэхи дутуунуудые элирүүлэн шүүмжэлбэ.—Мал үсхэбэрилгын гол хүдэлмэринүүдэй нэгэн—малай дулаан байра байдал бэлэдхэлгэ болоно. Тиимэһээ энэ асуудалда анхаралаа саг үргэлжэ хандуулжа байха шухала. Гэхэтэй хамта, аймгүйсэдкомой барилгын таһаг, тэрэнэй даагша нүхэр Семченков хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Колхозуудта ябуулагдажа байһан барилгын хүдэлмэриин хойноһоо һайн хиналта, шалгалта хэгдэнэгүй. Барилгын хэрэгсэлнүүд ехэ дутагдалтай.

Ажалшадай дунда ябуулагдадаг идеологическа хүдэлмэри КПСС-эй Обкомой һүүлшын Пленумэй табиһан зорилгонуудтай зохилдуулан эрид һайжаруулха тухай, мүн партийна организациин партийна-политическэ болон партийна-эмхидхэлэй хүдэлмэриие шэнэдхэн табиха тухай олохон хүнүүд хэлэбэ.

— Арад зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар ябуулагдаха ёһотой,—гэжэ партиин айкомой гэшүүн нүхэр Цыдыпов тэмдэглэбэ. Ойлгууламжын, соёл культурын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ албахаагшадые, партийна эдэбхитэдые үргэнөөр хабаадуулха шухала.

Хөөрэлдөө, элидхэлнүүдые ажалшадай дунда үнгэргэхэдөө тэрэнээ һайнаар бэлэдхэжэ, нютагай ажабайдалтай, колхоз болон фермын ажал хүдэлмэритэй холбожо байха хэрэгтэй. Колхозой правлениин, партийна организациин ажал ябуулгаһаа ниитын ажахын хүгжэлтэ дулдыдаха байна бшуу. Тиимэһээ ажал хэрэгтэй холбоотой агитаци арад зоной дунда эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Аймаг дотор үбһэ хуряалгын тон унжагайржа, эмхи муутайгаар үнгэржэ байһан тухай аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Таряшинов болон бусад үгэ хэлэгшэд шүүмжэлэл дэлгэрүүлээ.

— Һү һаалгые дээшэлүүлхын тула нютагай үнеэдэй үүлтэрые һайжаруулха шухала,—гэжэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Дугарон тэмдэглэбэ.—Партиин айком, аймгүйсэдком энэ асуудалда онсо анхарал хандуулжа, тэрэниие ойрын сагта шиидхэхэ зэргэтэй.

Энээн тушаа мүн «Победа» колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Гончиков хэлэбэ.

Хэлсэһэн асуудалнуудаараа пленум дэлгэрэнгы шиидхэбэри абаа.

Лекци уншагдана

Сталинай нэрэмжэтэ (Мухаршэбэр) хүдөө ажахын артелиин гэшүүдэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри муу бэшээр ябуулагдана. Агитационно ойлгууламжын хүдэлмэриие хүдөөгэй лекторска группа (даагшань нүхэр Е. Н. Брун) колхознигуудта саг үргэлжэ лекци, элидхэл элдэб темэнүүдээр уншадаг байна. Һаяхан эдэбхитэй лекторнууд Ю. М. Лютаева, П. Д. Богомолов гэгшэд хэдэн лекцинуудые уншаа. Эдэнэр ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, арад зоной дунда хүндэтэй болонхой.

И. Иванов.

МҮРЫСӨӨ УДАРИДАГШАД

Ниитын малда үбһэ тэжээл бэлэдхэлгээр Ждановай нэрэмжэтэ колхоз Бичурын аймагта энэ жэл түрүү зэргэдэ ябана. Хараалагдаһан түсэбэй ёһоор, эндэ 1510 гектар сабшалан сабшагдажа, 18070 центнер үбһэн хуряагдаха ёһотой юм. Мүнөө үедэ сабшалга дүүрэхэ дүтэлжэ, гектар бүриһөө дунда зэргээр 10—12 центнер, зарим участогуудһаа бүришье ехэ, һайн шанартай үбһэн хуряагдана.

— Мүнөө жэл сабшалангай ургаса һайн гээшэ. Тиимэһээ ургасаяа богони болзорто, һайн шанартайгаар хуряажа абаха хэрэгтэ манай колхозой партийна организаци бүхы колхознигуудаа элсүүлнэ,—гэжэ колхозой парторганизациин секретариин орлогшо Б. Аюшеев хөөрэнэ. Үбһэ хуряалгын эхилхын урда тээ колхоздо партийна суглаан зарлагдажа, ниитын малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ һэн.

Мүн иимэ суглаанууд комплексно бригадануудай партийна организацинуудта болоһон байна. Энэ шухала асуудал зүбшэн хэлсэхэ зуураа коммунист, комсомолшуудые үбһэ хуряалгада олоор эльгээхэ, үбһэшэдэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайжаруулха, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэһэн шиидхэбэри партийна суглаан баталан абаад, энээниие бодото дээрэнь бэелүүлхын тула колхозой партбюроое уялгалһан байна.

Энээн тушаа партбюро (секретаринь нүхэр Санжиев) комплексно бригадануудай партийна организацинуудтай хамта ехэхэн оролдолго гаргажа, эмхидхэлэй нилээд хүдэлмэри ябуулаа. Тэжээл бэлэдхэлгэдэ хамта 17 коммунистнар эльгээгдэһэн байна. Тэдэнэр даалгагдаһан хэрэгтээ оролдосотойгоор хандажа, ажал хүдэлмэридөө үндэр бүтээсэ туйлажа, бусад колхознигуудта жэшээ харуулан хүдэлмэрилнэ.

Жэшээлхэдэ, морин косилкашад коммунистнууд Жамса Цоктоев (4-дэхи бригада), Гомбо Очиров (2-дохи бригада) гэгшэд 4 гектар сабшаха даабаритай байһан аад, үдэр бүри 5—5,50 гектар сабшана гэхэ гү, али нормоёо 120—130 процентээр дүүргэнэ. Тиихэдэ гар хажууршад коммунистнууд Р. Ц. Бадмаев, А. Н. Синицына гэгшэд эршэтэй солбоноор ажаллажа, үдэр бүриингөө даабариие 1,5—2 дахин үлүүлэн дүүргэнэ. Ингэжэ өөһэдынгөө түрүү үүргэ бодото дээрэнь дүүргэжэ байһан коммунистнууд тус колхоздо олон. Коммунистнуудай оролдосотой ажалые хаража, бусадшье колхознигууд үндэр бүтээсэ туйлана.

Колхозой партийна бюро, бригадануудай партийна организацинууд үбһэшэдэй дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ шадаа. Эндэ бригада, звено, агрегат, тэжээл бэлэдхэлгэдэ хүдэлмэрилжэ ябаһан хүн бүхэн хоорондоо мүрысэнэ. Бригадануудай хоорондо дэлгэрһэн мүрысөөнэй түрүүшын дүн колхозой правлени, партийна организаци июлиин 24-дэ согсолон гаргаһан байха юм. Үбһэ хуряалга, һүрилэлгөөр түрүүлжэ ябаһан коммунист нүхэр П. Ф. Синицынэй хүтэлбэрилдэг 3-дахи комплексно бригадынхид мүрысөөндэ илажа, колхозой правлени, парторганизациин дамжуулгын Улаан туг абаһан байна. Ажал хүдэлмэридөө шалгарһан эрхим колхознигууд, хамта 20 гаран хүн, колхозой правлени, партийна организациин зүгһөө урмашуулагданхай. Тэдэнэртэ элдэб янзын культурна хэрэгсэлнүүд — шатар, даам, радиорепродуктор гэхэ мэтэ шан үгтөө.

Мүрысөөнэй энэ дүн колхозой бүхы бригадануудай үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, болохо тобшолол хэгдэһэн байна. Эдэ зүблөөнүүд дээрэ колхознигууд тэжээл бэлэдхэлгэсэ августын 5 хүрэтэр дүүргэхэ гэһэн уялга абаа һэн. Мүнөө тэдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, үбһэ хуряалгаяа дүүргэжэ байна.

Тиихэдэ үбһэшэдэй мүрысөөнэй дүн бригадануудта үдэр бүри гаргагдажа, үрэ дүнгэй самбарта, тусхай хуудаһануудта бэшэгдэжэ, үдэшэниинь үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг. Эдэ дүнгүүдые агитаторнууд үбһэшэдтэй хөөрэлдөө хэхэдээ хэрэглэжэ, зохихо хэмжээ абхуулхые оролдодог.

Үбһэшэдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха хэрэгтэ партийна организаци ехэхэн анхаралаа хандуулна. Тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ хамта 12 коммунист, комсомолшууд агитатораар ажаллана. Тэдэнэй олонхинь партийна организациин даалгабарида оролдосотойгоор хандажа, колхознигуудай дунда хүндэтэй болонхой.

3-дахи бригадын үбһэшэд агитатор Николай Куртошинай ерэхые хододоо хүлеэжэ байдаг. Нүхэр Куртошин колхоздо садоводоор хүдэлдэг байбашье, тэжээл бэлэдхэлгэдэ ажаллажа байһан зонтой үдэр бүри шахуу хөөрэлдэжэ, газетын һонинуудые уншажа, хэлэжэ үгэдэг. Тэрээнһээ гадна, агитатор колхознигуудай ажалайнь дүн согсолжо, «дайшалхы хуудаһа» гаргана.

Коммунист агитатор П. Ф. Синицынай һайн ажал тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Нүхэр Синицын 3-дахи бригадын бригадираар хүдэлхэ зуураа, өөрынгөө хүдэлмэри гансал эмхидхэлэй асуудалаар хизаарладаггүй, харин саг сагтаа һонирхолтой хөөрэлдөө колхознигуудай дунда үнгэргэжэ байдаг.

Колхознигуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ партийна организаци хүдөөгэй багшанар, культурын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдые эдэбхитэйгээр хабаадуулжа шадаа. Ара Хэрээтын долоон жэлэй һургуулиин директор Л. Т. Абидуев, багша Ц. Н. Лхасаранов гэгшэд бригадануудаар ябажа, уласхоорондын байдал тухай лекци уншаһан, хөөрэлдөө үнгэргэһэн байна. Тиихэдэ хүдөөгэй библиотекэ бригада бүхэндэ нүүдэл библиотечкэ суглуулжа эльгээгээд, номуудыень долоон хоногто хоёр дахин һэлгэнэ.

Иигэжэ үбһэшэдэй дунда социалистическэ мүрысөө колхозой партийна организациин үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэһэнэй ашаар тэндэхи колхознигууд тэжээл бэлэдхэлгые амжалтатайгаар дүүргэжэ байнхай.

Д. Цыбикжапов,
манай тусхай корр.

„Граждан дайнда комсомолшууд мордоо бэлэй..."

Граждан дайнай хүндэ хүшэр үедэ сагаантан дайсадта, гадаадын булимтарагшадта эсэргүү нангин дайнда манай ороной арад зониие Коммунистическэ парти элсүүлэн жагсаагаа һэн. Энэ үедэ комсомол социалистическэ Эсэгэ ороноо хамгаалха хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулжа, урган хатуужаа бэлэй. 1919 оной мартда болоһон партиин VIII съезд «Залуушуулай дунда ябуулагдадаг хүдэлмэри тухай» тусхай шиидхэбэри абаа һэн. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэһэн байгаа: «Тарияашан, хүдэлмэришэн залуушуулай дунда ябуулагдадаг коммунистическэ партийна хүдэлмэри мүнөө үедэ айхабтар ехэ удхашанартай болобо. Парти хадаа һайнаар бэлэдхэгдэһэн, шударгы халаание залуушуулай дундаһаа өөртөө хүмүүжүүлхэ ёһотой. Парти эдэ залуушуулай дундаһаа үнэн сэхэ, революционно ушар ёһо мэдэхэ, шударгы шуран хүдэлмэрилэгшэдые шэлэн абажа байха ёһотой». Партиин энэ зорилгые комсомол нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргээ».

1919 оной хабар хаанай хархис адмирал Колчак гадаадын булимтарагшадта дэмжүүлэн, Сибирь эзэмдээд, Волга тээшэ тэгүүлэн ябахадаа, Москвада добтолхом гэжэ занаһан байгаа. Тиихэдэнь РКСМ-эй ЦК Зүүн фронт абаашахаяа бүхы. Россиһоо залуушуулые түрүүшынхеэ татаа һэн. ЦК-гэй энэ уряалые залуушуул халуунаар дэмжэбэ. Москвагай дүрбэдэхи комсомолец бүхэн фронт мордобо. Петроградай комсомол 800 хүниие—городской организациингаа 20 процентые Улаан Армида эльгээгээ бэлэй. Вологдагай шадар оршодог Тотьма гэжэ холын городто комсомол хүбүүн Федор Клочихин суглаан дээрэ үгэ хэлэбэ. Тэрэ айхабтар тобшоор иигэжэ хэлэһэн байгаа: «Сибирьтэ ургууһан тарияа талхыемнай, Уралда байдаг заводуудыемнай Колчак эзэмдээ. Дайн байлдаанда бидэниие парти уряална. Би һайн дураараа ошохом. Удаадахи ошохо хүн хэн бэ?» Комсомолшууд хойно хойноһоо һубарин трибуна дээрэ гаража үгэ хэлээд, тэрэ үдэртөө фронт мордоо һэн.

Тэрэ үедэ Советскэ залуушуулай дайсадтай тэмсэхэеэ эрмэлзэжэ байһан тухайнь тиихэдэ «Правда» газетэдэ толилогдоһон богонихон телеграмманууд гэршэлнэ. Жэшээнь: апрелиин 25—«Сколин. Рязанска губерни. Союзаймнай бүхы гэшүүд фронт мордохонь». Майн 1—«Царицынай организаци фронт мордобо». Майн 19—«Союзай бүхы гэшүүд сэрэгэй байдалда оробо гэжэ Курскда соносхогдоо. 16 хүрэтэр наһатай союзай бүхы гэшүүд дайшалхы отрядуудта орожо, парткомуудай мэдэлдэ үгтэнэ...» Бүхы Росси доторһоо залуушуулые иигэжэ Зүүн фронт абаашахын тулада татахада, шэн габьяата сэрэгшэд —3000 комсомолшууд суглараа һэн.

Манай Эхэ орондо эгээл ехэ аюулай ушаруулагдажа, Тулада Деникинэй дүтэлжэ ябахада, комсомолой Бүхэроссийскэ II съезд Москвада суглараба (1919 оной октябрь). Энэ съездэ союзай 96 мянган гэшүүн түлөөлэгдэһэн байгаа.

Урда фронтдо айхабтар хүшэр хүндэ байдалай тогтоһон дээрэһээ тус съезд хүдэлмэреэ болзорһоонь урид дүүр... союзай гэшүүдые бүхы Р... доторһоо хоёрдохёо суглу... гэжэ шиидхэбэ.

Энэ шиидхэбэриинень ко... молшууд айхабтар халуу... абьяастай гайхамшагаар ... таба. Хэдэ хэдэн губер... үсөөхэн үдэрэй туршада ... комсомолшуудынь сугла... һэн. Союзай гэшүүдэй 30 ... центыень суглуулжа да... эльгээхэ гэжэ II съез... шиидхэбэшье һаань, Вл... мирска губерниин комсом... ско организаци деникин... тэй тулалдахаяа бүгэдэ... фронт ошоо һэн.

Районно организацинуу... бүгэдөөрөө фронт ябаш... ушар нилээд олон үзэгд... байгаа. «Райком хаалта... Бүгэдэ фронт ошонхой», ... һэн тобшохон соносхол ... үедэ райкомой үүдэндэ н... дадаг боложо, эдэ гайхам... үгэнүүдынь түүхэдэ орон... юм. Бүхы Росси дотор... комсомолшуудые татах... Урда фронт руу 10 мян... комсомолшууд ошоо һэн. ... да фронтдо эгээл шиидх... ехэ байлдаанай болохоёо ... хада эдэ комсомолшууд... мянган коммунистнуудтай, мянган түрүү хүдэлмэриш... тэй тэндэ хүрэжэ ерээ һэ...

Петроградта Юдени... добтолон ороходо, Петро... дай комсомол 1500 комсо... шуудые фронт эльгээбэ.

1920 оной майда комсо... лой ЦК бүхы Росси дотор... комсомолшуудые гурбада... татаба. Энээнэй ашаар 3 м... ган комсомолшууд суглар... Баруун фронт эльгээгдээ ... лэй.

Граждан дайнай жэлнүү... комсомолдо ороһон хүн бү... һайн дураараа фронт ошо... байгаа. «Комсомольско би... тэй хамта бидэнэр буу, 200 ... мо абадаг байгаабди» г... Николай Островский бэшэ... байна. Түрэл һайхан оро... хамгаалхын тулада олон м... ган комсомолшууд тэрэ ... фронт ошодог байгаа.

Мүн фронтһоо холо Эхэ ... тагтаашье залуушуул эс... сусахые мэдэнгүй хүдэл... дайсанай һандаргаһан за... фабрикануудые һэргээн б... хоодог, хүн зониие дулаасу... ха үнэтэ түлишэ бэлэдхэ... хилээмэ тарияа суглуулалс... байгаа.

С. М. Киров граждан д... най үедэ комсомолой хар... һан онсо ехэ габьяа тэм... лэхэ зуураа, комсомолой ... жэлэй ойн үдэртэ иигэжэ ... лээ һэн:

«Тэрэ үедэ фронтдо яба... хүнүүднай комсомолой о... ехэ үүргэ дүүргэһые һайн ... нана ёһотой гэжэ би хэл... байнаб.

Сэхыень хэлэхэдэ, бидэн... большевигууд ами наһа... хайрлангүй тэмсэдэг хүн... гээшэбди. Тиигэбэшье ком... молой дундаһаа тэрэ ... шалгаран гараһан баатар... дые атаархан харадаг бэ... бди».

Зураг дээрэ: Уралай ком... молой дайшалхы отрядай ... рүүшын 100 хүн фронт... ошохоёо байна. 1918 он. «А... наһаяа алдаха гү, али э... сүлөө туйлахабди» гэ... уряал эдэ отрядуудай д... шалхы тугуудта бэшээ... байдаг һэн.

(СССР-эй фото, фоно до... ментнүүдэй гүрэнэй Це... ральна архивһаа абтаба).

Графигһаа түрүүлжэ ябана

Хориин леспромхозой модо бэлэдхэлэй Зүүн Хуурайн пунктын хүдэлмэришэд энэ жэлдэ 4 мянган кубометр модо түсэбһөө гадуур гүрэндөө үгэхэ гэжэ уялга абаһан юм.

Абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула пунктын участогуудай хүдэлмэришэд жэлэй эхинһээ хойшо өөһэд хоорондоо мүрысэн хүдэлмэрилнэ. Мастернууд Г. А. Жибарев, И. Л. Сетов, Е. И. Иванов гэгшэд уралан нарижуулгын үнэтэ дурадхал зохёожо, модо бэлэдхэлгэ дээрэ ажалай бүгээсэ дээшэлүүлхэ арга олгоно.

Пунктын коллектив модо шэрэхэ хахад жэлэйнгээ түсэб 102 процент дүүргэжэ, даалгабариһаа гадуур 1700 кубометр модо Эхэ оронойнгоо арадай ажахын хэрэгсэлдэ эльгээһэн байна. Үнгэрһэн хахад жэл соо пунктын нэгэ хүдэлмэришэн 242 кубометр модо бэлэдхэһэн гү, али нёдондоной энэ үеынхитэй жэшэхэдэ ажалайнь бүтээсэ 20 процентээр дээшэлһэн байна.

Пунктын участогуудай хүдэлмэришэд графигаа табан үдэрөөр уридлажа, июль һарынгаа даалгабариһаа гадуур 2000 шахуу кубометр модо бэлэдхэн таллуулаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ мүрысөөнэй эршэ улам шангадана. Моторист В. Назымовай даадаг звено июль һарада эдэбхи ехэтэйгээр хүдэлмэрилжэ, үдэр бүриингөө даалгабариие 146 процентһээ доошо бэшээр дүүргээ. Модо шэрэлгэ дээрэ хүдэлмэрилһэн шофёрнууд М. Яхин, А. Неверов гэгшэд ажалай үндэр бүтээсэ туйлажа, бусадта жэшээ харуулна. Агууехэ Октябриин 41-дэхи жэлэй ойн һайндэр болотор абаһан уялгаяа дүүргэхын тула Зуун Хуурайн модошод бүхы арга боломжоёо хэрэглэн, эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа байна.

К. Ковтун.

ТАРГАН ХОНИНОЙ ҮДЭСЭТЭЙ, ОЛЗОТОЙЕ МАРТАЖА БОЛОХОГҮЙ, ОРОЛДОСОТОЙГООР АДУУЛХА ШУХАЛА

«Эрдэм» совхозой хонишод энэ жэлдэ түл абалгаар һайн амжалтануудые туйлаад, ерэхэ үбэлжэлгэдэ хонидоо тобир тарганаар ондо оруулхые оролдоно.

Зураг дээрэ: совхозой хонид бэлшэжэ ябана.

Т. Гармаевай фото.

Мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ

…8 оной налуу һайхан намарай Тагар Жамьянович Очиров сэ… албанһаа табигдажа, түрэл …здоо бусажа ерэһэн юм. Тэрэ …р Калининай нэрэмжэтэ кол… хонинной фермын холын нэгэ …да ажаллажа эхилээ һэн. Тин… Тагар Жамьянович һамгантай… …00-гаад толгой эхэ хонидые …хаяа даажа абаһан юм. Му…ье эды шэнээн хонидые адуул…

…рүүшээр хонишоной дүй дүр…үй дээрэһээ заримдаа ядалда… байгаа. Зүгөөр Тагар Жамьяно…зууһанаа алдахагүй, зориһон… …хүрэхэ» нүхэр хадаа хэдышье …шээлнүүдэй тохёолдоо хада …эршэ зоригтойгоор ажаллажа …э һэн. Тэрэнэй хүндэтэй, ха…алгатай хүдэлмэридэ үнинэй …шод ехэ туһалдаг байгаа. Мүн …шье гурбан жэлэй зоотехниче…курса эдэбхи хэшээлтэйгээр …эжэ, нилээд мэргэжэл шада…тай болоһон байна.

Т…гар Жамьянович Очиров хони… илангаяа хурьгадые зүбөөр …үүлхэ, харууһалха талаар ехэ… шадабаритай болоо. Тэрэ ха… үбһэ тэжээл малдаа зоотехни…э заабариин ёһоор саг сагтань …ангүй үгэдэг, мал бэлшээхэ, …үүлхэ, уһалха, мүн малай …а сэбэрлэхэ гуримые наринаар …даг байна.

— Тагар Жамьянович манай …озой эрхим хонишодой нэ…инь болонхой,—гэжэ тэндэхи …ознигууд хэлсэдэг.

…онишон Очировтай танилсахын, …л хүдэлмэри тухайнь һайса мэ… …н тула Харамодон нютагта …эбди. Энэ үедэ наран һаяхан …һаншье һаа, үшөөл һэрюухэн …

Тагар Жамьяновичнай хони…туужа бэлшээридэ гараа гү?— …э нүхэр Очировай һамганһаа …хада:

— Наранай үшөө гараадүйдэ хо…оо бэлшээридэ гаргадаг, үдэшэн …о хараан багта ерэдэг юм,—гэ… Тагар Жамьянович Хүнтэйн …н ногоотой добо газарнуудаар …идоо бэлшээдэг байба. «Нүхэр Очировай харууһалдаг 635 толгой хонид энэл даа»гэжэ колхозой гурбадахи комплексно бригадын бригадир нүхэр Раднаев хэлэбэ.

Хонишон Очиров һая гуша гаража ябаһан, урма зоригоор дүүрэн, хүхюун зугаатай хүн байба. Амар сайн!—гэлдэн, үгын дээжэ, мэндые андалдажа танилсаад, хайшан гэжэ хони харууһалдаг тухайнь тэрээнтэй хөөрэлдэжэ орободи.

Тагар Жамьянович даажа абаһан хонидоо хэдэн жэлэй туршада үхэл хоролтогүйгөөр, хүсэ шадал һайнтайгаар харууһалжа байнхай. Нүхэр Очиров артелиин бусад хонишодтой, зоотехнигтэй зүбшэжэ колхоздоо тон түрүүн хонидые үбэл хурьгалуулдаг болоһон байна. Энэ арга һайнаар бэелүүлхын тула оролдохо, эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлхэ хэрэгтэй байгаа. Теэд түрүү хонишон бэрхэшээлһээ сухаридаггүй заншалтай. Хонишон нүхэдынь тэрэнэй ном бараад һуухыень гү, али зоотехнигтэй хөөрэлдэжэ байхыень нэгэнтэ бэшэ харадаг һэн. Эдэ бүгэдын ашаар үбэлдөө абаһан 500-гаад хурьгадаа хоролтогүйгөөр түлжүүлээ һэн. Тиигэжэ нүхэр Очиров хонидые эртэ хурьгалуулха аргын үлүү һайн байһание бодото дээрэнь баталан харуулаа. Энэ жэлдэ нүхэр Очиров 635 хонидойнгоо хахадһаа үлүүень үбэл хурьгалуулхын тула июль, август һарануудта тэдэнээ ороондо оруулхаар хараалһан байгаа. Мүнөө энэ хүдэлмэри түлэг дундаа ябана.

Эрхим хонишон Очировай эршэтэ ажалайнь дүн зунай сагта, нооһо хайшалалга дээрэ элир тодоор харагдаба. Энэ нүхэрэй адуулдаг хонидой тус бүриһөө 3 килограмм нооһон абтаа.

— Хони олоор үсхэбэрилхэдэ олзо доходтой байна. Би хониной отараһаа һалахагүйб,— гэжэ нүхэр Очиров хэлэдэг.

Мүнөө энэ нүхэр хонидоо һайн бэлшээридэ ябуулжа, намар-үбэлэйнь тамир тэнхээ абхуулжа байна.

Б. Ширеторов.

Курумкан.

Хонишодой хүсэл оролдолго

Дэрэстэйн үргэн эльдин талын дундуур, хада гүбөөнүүдэйнь боорёор зэргэлмэ шахуу байдаг хонидой хэдэн зунай байрануудһаа үглөө бүри, улаа наранаар хэдэн һүрэг дун сагаан хонид тала дайдынгаа атар ногоондо бэлшэн гарадаг юм.

Эдэмнай эндэхи «Коммунизм» колхозой ниитын баялиг, дүй дүршэл ехэтэй хонишод Бадмажап Дагбаев, Буда. Сосоров, Мүнхэ Шоёв, Лупсан-Нима, Митапов гэгшэдэй отарануудай хонид гээшэ.

Эдэ отарануудта гол түлэб эрье, һубай хонид харууһалагдана. Һаяшаг эндэхи хонишод хонидойнгоо нооһо хайшалжа, байгша ондо гүрэндэ нооһо тушааха, худалдаха түсэбөө дүүргэнхэй. Жэшээлхэдэ, нүхэр Дагбаевай отарынхид байгша ондо 652 хониноһоо хамта 20 центнер 46 килограмм һайн шанартай нарин, нарибтар нооһо абажа, хонин бүриһөө дунда зэргээр 3,3 шахуу килограмм нооһо хайшалаа юм. Нүхэр Сосоров отарынгаа 947 хонидһоо 30 центнер 91 килограмм, хонишон Шоёв 1110 хониноһоо 34 центнер 80 килограмм нооһо абажа тушаагаа.

Мүнөө эдэ хонишод үбһэ ногооной шэмэтэйдэ бэлшээриингээ газар зүбөөр хубаарилжа, үдэр үдэрэй сагай уларилда тааруулжа, хонидоо эрхим таргандань хүргэхын түлөө мүрысэн ажаллана. Эрье хонидойнгоо шэгнүүрые сүүдхэдээ тус бүриин 100—150 граммаар нэмээжэ, үбэлжөөндөө оротороо толгой бүриин дунда зэргээр 56—60 килограмм хүргэхөөр түрүү хонишод зоригжонхой.

Д. Дондокова,
колхозой зоотехник.

Зэдэ.

КПСС-эй Обкомдо, Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

КПСС-эй областной комитедэй бюро, Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Совет «Республика дотор түймэрэй аюулһаа һэргылхэ хүдэлмэрие һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» тусхай тогтоол абаһан байна.

Колхоз, совхоз, промышленна предприяти болон эмхи зургаануудай олон хүтэлбэрилэгшэд түймэрэй аюулһаа һэргылхэ хүдэлмэри муугаар ябуулна, түймэрэй аюулһаа һэргылхэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр, һанаа амараар хандана, тиихэдэ түймэр сарадаг эмхи зургаанууд галай аюулһаа һэргылхэ хэмжээнүүдые дүүргүүлхэ гэжэ үсэд нэтэрүүгээр оролдоногүй, галай аюул али болохоор ойлгохо, болгоохо гэһэн номнол зоной дунда ябуулнагүй гээд тэрэ тогтоол соо тэмдэглэгдэнэ.

Галай аюулһаа һэргылхэ хүдэлмэриин ямараар ябуулагдажа байһыень тодоруулаад, гүрэнэй, ниитын, мүн хубиин зөөрие галай аюулһаа хамгаалха хэмжээ абахыень, арадай ажахые гал түймэрһөө хамгаалха талаар предприяти, эмхи зургаан, организациин хүтэлбэрилэгшэдэй үмэнэ шанга эрилтэ табидаг болохыень КПСС-эй Обкомой бюро, Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Совет КПСС-эй райком, горкомуудые уялгалаа.

1959 ондо, мүн саашанхи жэлнүүдтэ арадай ажахые хүгжөөхэ түсэб хаража үзэхэдөө, райкомууд, сельскэ соведүүд, предприяти, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд гал түймэрэй аюулһаа һэргылхэ хэмжээнүүдые түсэбтэ оруулха ёһотой гэжэ дурадхагдаа. Эдэ хэмжээнүүдынь ямар бэ гэбэл: пожарна депонуудые барилга, уһанай сүмхөөг тогтоолго, уһа хаалга, малай байра, гараж, заһабарилгын мастерской, склад барихадаа галда бэлээр дүрэдэггүй материал хэрэглэлгэ, түймэр сараха техникэ худалдан абалга гэхэ мэтэ болоно.

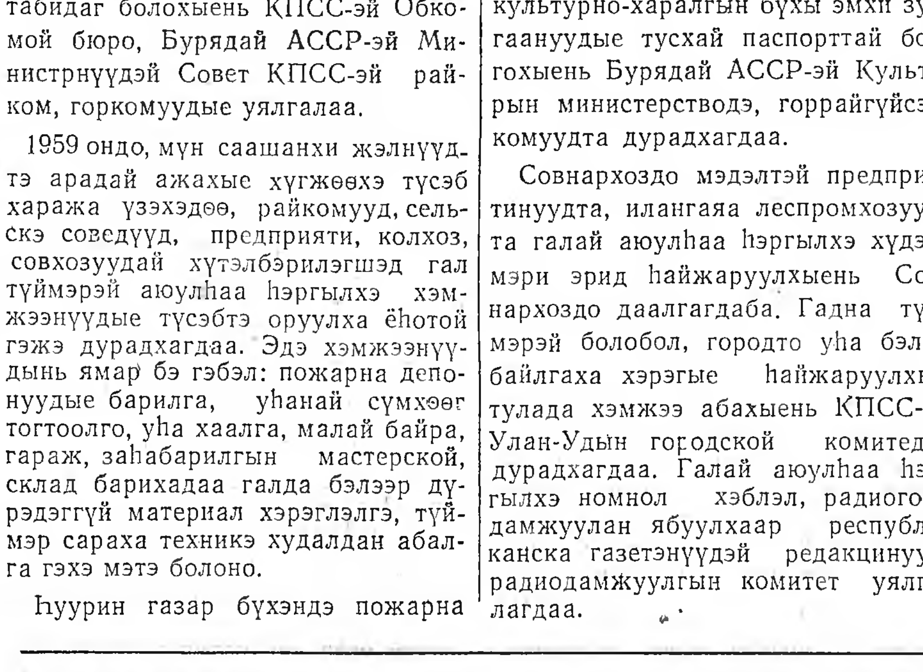
Һуурин газар бүхэндэ пожарна депогой, сарайнуудай дэргэдэ түхэреэн сүүдхэ соо хүн зоной дежурлалга эмхидхэхэ гэжэ тогтоол соо хараалагдаа. Тиимэ депо, сарайн үгы газарта томилогдоһон хүнүүд һүниндөө үйлсөөр ябажа, гэр байшангуудые хаража, эрьежэ байха ёһотой. Клуб, хүүгэдэй сад, ясли, хүүгэдэй байшан, пионернүүдэй лагерь болон һургуули, больницануудта, худалдаа наймаанай базануудта, склад, магазинуудта галай аюул һэргылхэ тушаа онсо анхарал хандуулагдаа.

Түймэр харууһалха, һэргылхэ хүнүүд колхоз бүхэндэ байжа, ондоо хүдэлмэриһөө сүлөөлэгдэхэ ёһотой гэжэ колхозой правленинүүдтэ дурадхагдаба.

ВЛКСМ-эй обком түймэр сараха һайн дуранай дружинануудта, гал унтараадаг эдиршүүлэй дружинануудта комсомолшууд, залуушуулые, пионер, һурагшанарые олоор хабаадуулха, мүн түймэрһөө һэргылхэ хүдэлмэридэ тэдэнние эдэбхитэйгээр хабаадуулха уялгатай.

Кино харуулагдадаг газарта киногой аппарадай, агрегадай хүдэлхэ тусхай байра 1958 оной июль һарада гүйсэд барюулжа дүүргэхыень, культурно-харалгын бүхы эмхи зургаануудые тусхай паспорттай болгохыень Бурядай АССР-эй Культурын министерстводэ, горрайгүйсэдкомуудта дурадхагдаа.

Совнархоздо мэдэлтэй предприятинуудта, илангаяа леспромхозуудта галай аюулһаа һэргылхэ хүдэлмэри эрид һайжаруулхыень Совнархоздо даалгагдаба. Гадна түймэрэй болобол, городто уһа бэлэн байлгаха хэрэгые һайжаруулхын тулада хэмжээ абахыень КПСС-эй Улан-Удын городской комитедтэ дурадхагдаа. Галай аюулһаа һэргылхэ номнол хэблэл, радиогоор дамжуулан ябуулхаар республиканска газетэнүүдэй редакцинууд, радиодамжуулгын комитет уялгалагдаа.

Таловка тосхондо баригдажа байһан түмэрбетонно конструкциин заводой ханань баригдажа һаяхан дүүргэгдэбэ. Эдэ үдэрнүүдтэ эндэхи барилгашад заводой эгээн ехэ корпусой орой барижа байна. Энэнь намар болотор дүүргэгдэхэ юм. **Зураг дээрэ:** заводой корпусой орой хушахада хэрэглэгдэдэг түмэрбетонно хабтагай үргэдэг кранай аргамжада шагталагдажа байна.

Ф. Сорокиной фото.

Тугалнууд түргөөр түлжэнэ

Үнгэрһэн үбэл үбһэ, тэжээлнай эртэ барагдажа, манай фермын тугалнууд үшөө ногооной гараадүй байхаһаа захалаад бэлшээридэ адуулагдажа эхилһэн юм. Тиигэбэшье, концентрат, минеральна тэжээлтэй байжа, тугалнуудаа тураажа зүдэрөөнгүйгөөр зунай бэлшээридэ оруулаабди. Апрель, май һарада тугалнуудтамнай үдэшэ үглөөгүй концентрат үгтэжэ, дабһа долёолгожо байгдаа.

Мүнөө фермэдэмнай 80 гаран тугал харууһалагдажа байна. Намтай сугтаа П. Цыремпилова, Х. Дагбаева гэгшэд ажалладаг. Тугалнуудаа булта ээлжээлээд адуулнабди. Зунай үедэ тугалнууднай түргөөр мяхашажа, шамбай бэетэй боложо байна. Тугалнуудаа һара бүридэ шэгнэжэ үзэнэбди. Июнь һарада тугал бүриингөө шэгнүүрые дунда зэргээр 20 килограмм нэмээгээбди. Июль һарада тэрээнһээ доошогүй нэмээ. Тугал бүриин шэгнүүр сүүдхэдээ 700—750 граммаар дээшэлһэн байгаа.

Бэлшээриимнай газар үбһэ ногоогоор һайн. Хэдэн үдэрөөр ондо ондоо газарнуудаар ябуулжа адуулагшабди. Һая болотор тугалнууднай намаг газараар туугдажа адуулагдаһан юм. Мүнөө Дабаатынгаа голые уруудажа Шара хорой, Тайлаг толгой гэжэ газараар адуулжа байнабди. Хүдөө бэлшээриин үбһэ ногооое тугалнууд ехэ амтархажа эдидэг, үглөө үдэшын һэрюундэ гол түлэб иимэ газараар адуулагдадаг гээшэ. Үдэрэй халуунай болоходо голдо оруулнабди. Тугалнуудаа үдэртэ хэдэн дахин уһалнабди.

Бидэ тугалшад үбэлжэлгын үе болотор малаа һайнаар харууһалжа, шэгнүүриинь сүүдхэдээ 700 граммһаа доошо бэшээр нэмээхэ зорилготойбди.

Б. Шагдаров, Бичурын хониной совхозой тугалшан.

Бэрхэ хажууршан

Хажууршан хүн хамсыгаа шамажа ороходоо түбэһэн хүние урдаа оруулдаггүй гээшэ. Утын мүр туулганда олоной урда ябадаг хажууршадай нэгэн Хориин аймагай «Путь к коммунизму» колхозой үбһэшэн С. В. Куликов гэгшэ болоно.

Тэрэ мүнөө колхозойнгоо үбһэ хуряалгын хүдэлмэри дээрэ ябахадаа гар хажуураар сабшана. Тиихэдээ үдэр соо 0,8 гектарай үбһэ сабшажа, нормоёо 228 процент дүүргэнэ. Колхоз соо энээндэ хүрэжэ үбһэ сабшаха хүн үшөөл үгы байһаар.

К. Турков.

Залуушуулай бригада

Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозой залуушуулһаа бүридэһэн барилгашадай бригада мүнөө колхозойнгоо центр дээрэ шулуугаар тараж барижа байна. Энэ бригадые нүхэр Намсараев хүтэлбэрилнэ. Тэдэнэр үдэр бухэнэйгеэ даалгабарие хододоо 110—120 процент хүрэтэр дүргэнэ.

Энэ бригада барилга хэхээр соносхогдоһон һара соо һайнаар хүдэлмэрилжэ, колхозойнгоо правлениин болон партийна организациин дамжуулгын Улаан туг хододоо барижа байна.

А. Дабаев.

Медицинскэ сестра

…Закаменай айма… Цакир тосхондо …д зоной элүүрые …ха хэрэгтэ бүхы наһаараа хү…һэн Ксения Лукинична Жарко… ажаһуудаг юм. Энэ нүхэр 27 жэ… туршада таһалгаряагүйгөөр эн… хүдэлнэ. Ажал хүдэлмэридөө ан…алтайгаар хандадаг дээрэһээ …ния Лукинична арад зондоо …дэтэй болонхой. Закаменай ай…ай алишье тосхондо энэ эхэнэ… танихагүй хүн байхагүй.

— Анха түрүүн эмнэлгын газар… хүдэлжэ эхилһэнээ һанахадам, …ом үбдэдэг,—гэжэ Ксения Лу…ична һанаа алдан хэлэнэ.

— Мүнөө Эрхүүгэй медицинскэ …титудай доцент байгааша Лев …ич Юдович гэжэ врач манай …э ерэжэ, 10 хүнэй байха больни…нээлгээ һэн. Тиихэдэ санитараар …айе абаһан юм. Нютагай зоной …да уушханай ханяада, шарха …һэн, трахома гэхэ мэтэ тон дэл… халуун, гэдэһэнэй үбшэн …бүри олон хүние нэрбэдэг …һаа. Эмнүүлхээ ерэһэн хүнүү…е тосхоной айлнуудай үлүү гэр…дтэ, өөһэдынгөөшье байрада …лгажа эмнэдэг байгаабди. …оол хүндэ хүшэр бэлэй. Тииһээр…е, шэнэ больницын барилга …лжэ, намайе завхоз болгоо һэн. …льницын барилга шамдагайгаар дүүргэхэ тон шухала гэжэ мэдэжэ абаһан тула бүхы шадалаараа оролдожо, барилга түргэн дүүргүүлээ һэм,—гэжэ нүхэр Жаркова хөөрэнэ.

1932 ондо Ксения Лукинична ажалһаа таһалгаряагүйгөөр медицинскэ сестрануудые бэлдэхэ курсада һуража эхилһэн байна. Тэрэнээ дүүргэхээ байтарынь халуун үбшэн ехээр таража, Ксения Лукинична больницын халдабарита үбшэнэй отделенидэ сестрагаар эльгээгдэһэн юм. Тэрэ сагһаа хойшо таһалгаряагүйгөөр аймагай больницада хүдэлнэ.

1940-өөд ондо хирургическэ сестрануудые бэлдэхэ курса Улан-Удын республиканска больницада дүүргээд, мүнөөшье тэрэ мэргэжэлээрээ хүдэлһөөр.

—Мүнөө хүдэлхэдэ ехэл хүнгэн болоо. 60-аад хүнэй багтаамжатай больница, поликлиникэ, аптекэ Цакиртамнай хүдэлнэ. Нютаг бүхэндэ медицинскэ пунктнууд, урдандаа лама бөөнэрэй зоргоороо аашалжа, зониие мэхэлжэ байһан Санага нютагта стационарна больница үнинэй бии болонхой.

Урдандаа дэлгэрэнгы байһан элдэб халдабарита үбшэнүүдтэй саг үргэлжэ тэмсэл хэһэнэй ашаар тэдэ үгы болоо. Зоной наһаншье ута болоо. Арад зоной ажабайдалай һайжарха бүри культурань дээшэлжэ, ариг сэбэрээр һуудаг болонхой,—гэжэ Ксения Лукинична урматайгаар хөөрэнэ.

Нүхэр Жаркова нютагай арад зоной байдалай һайжархые нюдөөрөө харадаг, өөрынгөө бүхы мэргэжэл шадабари энээндэ зорюулдаг хүн ха юм. Ксения Лукиничнагай оролдосотой ажалые манай гүрэн үндэрөөр сэгнээ юм. «Ажалай габьяагай түлөө» медаляар, «Элүүрые хамгаалгын отличник» гэһэн тэмдэгээр, БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар, мүн магтаалай 3 грамотаар шагнагданхай.

27 жэлэй туршада Цакир тосхондо арад зоной бэеын элүүрые хамгаалха хэрэгтэ таһалгаряагүйгөөр хүдэлжэ байһан Ксения Лукинична Жаркова элүүрые хамгаалха эмхи зургаануудай 40 жэлэй ойе ажал хүдэлмэридөө эрхим амжалтануудые туйлан угтаба. Энэ һайн һайхан хэрэгтээ шэнэ амжалта туйлахыень хүсэе.

А. Дамдинов.

Хүдөөгэй физкультурнигуудай спартакиадада түрүүлэгшэд

Сибириин, Дальна Востогой хүдөө нютагуудтахи физкультурнигуудай спартакиада һаяхан Красноярск городто боложо дүүрэбэ. Энэ спартакиадада 14 область, хизаар, автономно республикануудай командანууд хабаадалсажа, түрүү һуурийн түлөө бүхы хаба шадалаа гаргаһан байна.

Комплексно спартакиадын программын ёһоор хүнгэн атлетикэ, штанга үргэлгэ, волейбол сохилго, велосипедээр урилдаалгаар мүрысөөн болоо. Манай республикын спортсменүүд энэ программатай танилсаад, өөһэдынгөө хүсэ шадал сэгнэжэ үзэһэн байна.

Спартакиадын мүрысөөн хүнгэн атлетикээр Красноярскын «Динамо» стадион дээрэ эхилээ. Велосипедээр урилдаан Березовка тосхоной дэргэдэхи асфальт харгыда болоо. Эрэшүүлэй командын 100 метрын урилдаанда Сибириин, Дальна Востогой эгээл хурдан спортсменүүд гараба. Тэдэнэй дунда Эрхүүгэй областиин Ловачев, БурАССР-эй—Тришин, Яхадай — Донской, Алтайн—Суворов болон бусад бии.

Хүдөөгэй спортсменүүдэй дундаһаа Сибирь болон Дальна Востогой чемпион хэниинь боложо гарагша ааб гэжэ шэртэн харагдаһан байгаа. Манай республикын спортсмен Геннадий Тришин 100 метртэ урилдахадаа 11,1 секунда соо ерэжэ, спартакиадын чемпион болоһон байна.

Мүн 100 метрын урилдаанда эхэнэрнүүдэй дундаһаа Омско областиин түлөөлэгшэ Веселева түрүү һуури эзэлээ. Бурядай спортсменка Валентина Дудко 4—5-дахи һууринуудта гараа.

Эрэшүүлэй дунда 200 метрын зайда урилдаан болоо. Тэрээндэ Эрхүүгэй спортсмен Ловачев түрүүлээ. Хоёрдохи һуурида Тришин (БурАССР) гараа.

Эхэнэрнүүд 200 метртэ урилдаба. Энэ урилдаанда Новосибирскэ областиин түлөөлэгшэ Торопчина, хоёрдохи һуурида Дудко (Бур АССР) гараа.

400 метрын урилдаанда түрүү һуурие Эрхүүгэй областиин спортсмен Ловачев, мүн манай республикын спортсмен Тришин гэгшэд булялдаба. Тэрээндэ Эрхүүгэй түлөөлэгшэ түрүү һуури эзэлээ.

Спартакиадада 10000 метрын газарта урилдаан болоо. Тэрэ зайе 33 минута 19,8 секунда соо гаталһан БурАССР-эй Прибайкальска аймагай спортсмен Наймушин илажа гараа.

800 метртэ эхэнэрнүүд урилдаагаа. Тэрээндэ манай республикаһаа ошоһон Поклевина хэниешье ойро дүтэлүүлэнгүй түрүүлжэ ерээ.

Хаалтануудые дабалгатай 80 метрын урилдаанда манай спортсменка Чимитцу Сыжипова түрүү һуури эзэлээ. Чимитцу ядро түлхилгээршье һайн үрэ дүн харуулжа, 2-дохи һуури эзэлһэн байна.

Ядро түлхилгээр, дискэ болон жада шэдэлгээр, үндэрые, утые харайлгаар мүрысөөнүүд болоһон байгаа. Тэрээндэ манай республикын нэгэшье спортсмен түрүү һууринуудта гараагүй.

Урилдалгаар, ядро, дискэ, жада шэдэлгээр, һүрэлгэ, харайлгаар гурбан үдэр болоһон мүрысөөндэ нэгэдэхи һуурие Новосибирскын хүнгэн атледүүд эзэлээ. Хоёрдохи һуурие Эрхүүгэй, гурбадахи һуурие Томско областиин командануд эзэлһэн байна. Тиихэдэ манай республикын спортсменүүд зургаадахи һуурида гараа.

Велосипедээр урилдаан боложо, тэрээндэ эрэшүүл, эхэнэрнүүд хабаадаа. Туд бүриин, мүн командна түрүү һууринуудые эзэлхын түлөө мүрысөөн үргэлжэлөө. Томско областиин спортсменүүд командна нэгэдэхи һуури, Кемеровскэ областиинхид—хоёрдохи, Читын областиинхид 3-дахи һуури эзэлһэн байна.

Штанга үргэлгөөр, волейбол наадалгаар мүрысөөнүүд болоо.

Комплексно спартакиадада бүхы түрэлэй мүрысөөнүүдтэ ниитэ командна түрүү һуурие Новосибирскэ областиин хүдөөгэй физкультурнигууд эзэлбэ. Хоёрдохи һуури—Эрхүүгэй, гурбадахи һуури Красноярска хизаарай команда эзэлһэн байха юм. Манай республикын команда 10-дахи һуурида гараа.

Спартакиадада члагшад «Урожай» гэжэ ДСО-эй Центральна Соведэй болон Росспотребсоюзай правлениин дамжуулгын шанда хүртэһэн, 1958 оной сентябрь һарада Ставрополь городто болохо РСФСР-эй хүдөөгэй физкультурнигуудай спартакиадада хабаадалсаха эрхэ олоһон байна.

Н. Николаев.

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой паровоз хабсаргадаг цехынхид социалистическэ мүрысөөнэй дамжуулгын Улаан туг 3 һара соо алдангүй барижа ябана. Зураг дээрэ: паровоз хабсаргадаг цехын слесарьнуудай бригадир Н. Н. Милин, цехын мастер Е. А. Мажаев гэгшэд саашанхи түсэб тухайгаа хөөрэлдэжэ байна.

З. Веснинагай фото.

ТОБШО ҺОНИНУУД

✪ Улан-Удын «Россия» гэжэ олзоборилгын артель канифольно лак гаргадаг болобо. Мүнөө 15 тонно тиимэ лак наймаанда гаргаба. Тэрэниие нь арад зон ехээр абана.

И. Елшин.

✪ Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой луговод Дарма Баханов гэжэ үбгэн һүүлшын жэлнүүдтэ сабшалангай газар уһалан һайжаруулжа, ургасыень нилээд дээшэлүүлһэн байна. Гансахан нёдондо тэрээнэй уһалһан талмайн гектар бүриһөө 20—25 центнер үбһэн абтаа һэн. Урдань ой тайга махажа, холо ошожо үзөөгүй ябаһан энэ эвенк үбгэн мүнөө Эхэ оронойнгоо ниислэл—Москва хото Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ мордоходоо колхозойнгоо гэшүүдтэ ехэ баяр хүргэбэ.

Ч. Цыбиков.

✪ Закаменай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн 71 наһатай үбгэн Банчик Доржиев хүнгэн солбон, ажал хэнгүй миил һуужа байдаггүй, шадалайнгаа зэргээр колхоздоо туһалдаг байна. Мүнөө зун үбһэ хуряалгын эхилхын урда тээ тэрэ үбгэн 50 тармуур бэлдээд, колхоздоо тушааба. **Б. Бадмаев.**

✪ Бурядай драматическа театрын артистнар хүдөө нютагуудаар ябажа, һонирхолтой зүжэг наада, концерт харуулна. Хориин, Яруунын аймагуудаар һаяхан ябажа, колхозууд, совхозуудай клубуудай сценэ дээрэ артист Ц. Шагжинай «Эй даа, Базар, Базар» гэжэ зүжэг, мүн «Будамшуу» гэжэ зүжэгэй нэгэ бүлэг харуулаа. Гадна артистнар дуу дуулаа, хатар наадаа.

Д. Цырендоржиев,
В. Байбородин.

✪ Улан-Удын модоной заводой хүдэлмэришэд бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Июлиин 28—29-нэй үдэрнүүдтэ нүхэр Габыдулинай бригада халаан соогоо 730 кубометр модо уһанһаа гаргаха нормотой аад, 1390—1453 кубометр хүрэтэр гаргаба. Тиихэдэ нүхэр Коневой хүтэлбэрилдэг модо ябталагшадай бригада халаан соогоо 1030 кубометр хүрэтэр модо ябталжа, нормоёо хоёр дахин дүүргэһэн байна.

Д. Цыденов.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Н. С. Хрущев Мао Цзэ-дун хоёрой уулзаһан тухай Индиин хэблэл иигэжэ бэшэнэ

ДЕЛИ, августын 4. (ТАСС). Н. С. Хрущев Мао Цзэ-дун хоёрой Пекиндэ уулзаһан тухай Индиин газетэнүүд мүнөөдэрэйнгөө номернуудай түрүүшын хуудаһануудта томо гаршагуудтайгаар мэдээсээ.

СССР КНР хоёр Баруун Азида Англи, Америкын хэжэ байһан ээрхэг түримхэй ябуулгые эрид шууд буруушаана, бүгэдэниитын эб найрамдал хангаха талаар Индиин оролдолгые үндэрөөр сэгнэнэ, тэрэшэлэн дээдэ зэргэтэнэй зүблөө удааруулангүй зарлаха эрилтэ хэнэ гэжэ «Таймс оф Индиа» газетэ мэдээсэлэйнгээ гаршагта онсолон тэмдэглэбэ.

Өөһэдынгөө социально-политическэ системые шэлэн олохо талаар бүхы оронуудай арадуудай эрхэ хүндэлэгдэхэ ёһотой гэжэ коммюнике соо хэлэгдэһые хэблэл онсолон тэмдэглэһэн байна.

Газетэнүүд коммюникегэй текстые хүсэдөөр толилхо зуураа, нэгэдэхи хуудаһануудтаа Н. С. Хрущевой, Мао Цзэ-дунай портредүүдые хэблэлсэһэн байна.

Дунда Зүүн зүгһөө Англиин, Америкын сэрэгүүдые гаргаха тухай коммюнике соо хэгдэһэн эрилтэ тушаа бэшэхэ зуураа, «Стейтсмен» газетын дипломатическа шэнжэлэгшэ иигэжэ заана: «Коммюнике хадаа Дунда Зүүн зүгтэ мүнөөнэй шанга байдалые саашадань үлөөхэ гэжэ Баруун оронуудай оролдожо байһанда эсэргүү шанга уридшалан һануулга болоно. Тиихэтээ хамта, коммюнике хадаа дайн байлдаае зайсуулхын тулада эб найрамдалда дуратай арадуудай хамтаараа оролдолго гаргахаар эрмэлзэжэ байһые хараадаа абана».

«Эб найрамдал хангахые шэнээр уряална»

КАИР, августын 4. (ТАСС) Н. С. Хрущев Мао Цзэ-дун хоёрой уулзаһан тухай коммюникее уласхоорондын угаа ехэ удхашанартай политическэ тон шухала документ гэжэ Араб оронуудай олониитэ тоолоно. Каирай газетэнүүд коммюникегэй текстые нэгэдэхи хуудаһануудтаа томо гаршагуудтайгаар толилоо. Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын радиостанцинууд үсэгэлдэр, мүнөөдэр коммюникее дамжуулаа, тэрэшэлэн коммюникее МЕН гэжэ мэдээсэлэй агентство тарааһан байна.

СССР Хитадай Арадай Республика хоёр дээдэ зэргэтэнэй зүблөө түргэнөөр зарлахые оролдоно. Дунда Зүүн зүгтэ Америкын Холбоото Штадуудай, Англиин хэжэ байһан ээрхэг түримхэй ябуулгые буруушаана, Ливан болон Иорданиһаа эзэмдэлгын сэрэгүүдые гаргаха тухай эрилтэ хэнэ гэжэ бүхы газетэнүүд мэдээсэлнүүдэйнгээ гаршагуудта онсолон тэмдэглэнэ.

Бүгэдэниитын эб найрамдал аршалан хамгаалхын тулада ямар хэмжээ абаха байһан тушаа хүсэд нэгэн һаналтай байһан тухайгаа Советскэ Союз Хитадай Арадай Республика хоёрой мэдүүлһые газетэнүүд угаа ехэ ханалтайгаар тэмдэглэнэ.

Дай зайсуулха хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри

ДЖАКАРТА, августын 4. (ТАСС). Н. С. Хрущев Мао Цзэ-дун хоёрой уулзаһан тухай коммюникедэ Индонезиин хэблэл болон олониитэ гол анхаралаа хандуулна.

Коммюникегэй хүсэд текстые гү, али тэрээн тухай мэдээсэлые газетэнүүд томо гаршагуудтайгаар эли газарта толилхо зуураа, дээдэ зэргэтэнэй зүблөө түргэнөөр зарлаха тухай, Дунда болон Дүтын Зүүн зүгэй оронуудһаа интервентнүүдэй сэрэгүүдые гаргаха тухай эрилтые онсолон тэмдэглэнэ.

Коммюнике хадаа американска болон английска империалистнуудта ехэ хүсэтэй уридшалан һануулга болоно гэжэ «Хариан Ракьят» газетэ түрүү бэшэг соогоо тэмдэглэһэн байна. «Хрущев Мао Цзэ-дун хоёрой уулзаһан тухай коммюнике дайн байлдаа зайсуулха, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри болоно. Өөһэдыгөө хосорон һалаха аюулай үмэнэ табихынгаа урда тээ хэдэн олон дахин бодожо үзэхыень империалистнуудые энэ коммюнике баадхана гээшэ. Гэхэтэй хамта, коммюнике хадаа бидэнэй зэргые, бата бэхи эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэдэй түгэлдэр зэргые нэгэдүүлхэ зорилгоор эдэбхи хэшээлээ хэдэн оло дахин арьбадхахыемнай баадхана» гэжэ «Хариан Ракьят» газетэ онсолон тэмдэглэбэ. Американска болон английска империалистнуудай хорото һанаашалгануудые угаа ехэ һэргэг хёрхоор ажаглан хаража байхые газетэ уряална.

Н. С. Хрущев Мао Цзэ-дун хоёрой уулзаһанда Англиин хэблэл ехэ анхарал хандуулна

ЛОНДОН, августын 4. (ТАСС). Н. С. Хрущев Мао Цзэ-дун хоёрой Пекиндэ уулзаһан тухай мэдээсэлдэ, уулзалга тухай коммюникедэ Англиин газетэнүүд гол анхаралаа хандуулна. «Дээдэ зэргэтэнэй зүблөө зарлахые 800 миллион хүн уряална» гэһэн гаршагтайгаар энэ мэдээсэлые «Дейли Уоркер» газетэ толилоо.

Лондоной эгээн нүлөө ехэтэй газетэнүүдэй нэгэн «Таймс», Глазгода хэблэгдэдэг «Скотсмен» гэжэ газетэ коммюникегэй текстые хүсэдөөр толилоо. Бусад хэдэн олон газетэнүүд коммюникегэй удхыень толилһон байна. Агуухэ гүрэнүүдэй правительствонуудые толгойлогшонорой зүблөө түргэнөөр зарлаха шухала байһан тухай, США болон Англиин сэрэгүүдые Ливанһаа, Иорданиһаа гаргаха тухай эрилтын хэгдэһые газетэнүүд онсолон тэмдэглэнэ.

Зарим газетэнүүд, жэшээлхэдэ, «Йоркшир пост», «Манчестер гардиан» гэжэ газетэнүүд социалистическэ лагериин оронуудай угаа ехэ бата нэгэдэлтэй байһанда, эб найрамдалда дуратай советскэ гадаадын политикын нүлөө ехэтэй байһанда хороо бусалжа болоо ха, юуб гэхэдэ, эдэ газетэнүүд Хрущев Мао Цзэ-дун хоёрой уулзаһан тухай мэдээсэлые Советскэ Союзые хардаха гүрдэхэ шалтаг болгоо.

Америкын газетэнүүд иигэжэ бэшэнэ

НЬЮ-ЙОРК, августын 4. (ТАСС). Н. С. Хрущев Мао Цзэ-дун хоёрой уулзалгые США-гай хэблэл болон радио политическэ тон шухала событи гэжэ тоолоно. Мүнөөнэй уласхоорондын байдалай шухала шухала асуудалнуудаар СССР КНР хоёрой хүсэд нэгэн һаналтай байһые харуулһан уулзалга тухай коммюникее газетэнүүд эли газарнуудта толилоо.

Уласхоорондын түгшүүрилтэ шанга байдал һуларуулхын, шэнэ дайе зайсуулхын тулада Советскэ Союзай, Хитадай Арадай Республикын шууд сэхээр тэмсэжэ байһан тухай коммюнике соо хэлэгдэһые Нью-Йоркын газетэнүүд дурдангүй гараһан байна. Эб найрамдал аршалан хамгаалха, бэхижүүлхэ түрүүшын ээлжээнэй зорилгонуудай коммюнике соо табигдаһанда газетэнүүд анхарал хандуулаагүй.

Японодо Хиросима-Токио гэһэн рудаар эб найрамдалай түлөө километрын аяншалга хэгдэбэ. шалгада хабаадагшадай Кобека, Киото болон бусад городууд соогуур гарахадань хэдэн зуун эрхэтэд тэдэнтэй ...дэжэ аяншалгада ябалсаа. Зураг аяншалгада хабаадагша Мацико ...ма Хиросимада наһа бараһан хүнэй нэрын бэшээтэй таблица ябана. Эдэ дүрбэн хүн атомна ...һаа уламжалан үбшэлжэ, һаяхан бараһан байна.

Джапан Прессэй

Польшын Улаан Хэрээһэн баясхал... хүргэбэ

Польшын Арадай Респуб... урда талын районуудта ех... болоһон байгаа. Энээнһээ ул... лан хохидолдо ороһон хүнүүд... һаламжа үзүүлхын тула СС... Улаан Хэрээһэнэй болон Улаа... хад һарын обществонуудай С... гүйсэдхэхэ комитедэй през... 750 мянган түхэригэй... дом болон бусад зүйлн... Польшын Улаан Хэрэ... мэдэлдэ үгэһэн байгаа. ...ветскэ Улаан Хэрээһэнэй түр... шын уялгые дүүргэгшэ Н. С... левой нэрэ дээрэ Польшын... Хэрээһэнэй главна правлени... рүүлэгшэ д-р И. Доманьск... августын 1-дэ иимэ телеграм... таа:

«Манай орон дотор уһана... болоһонһоо уламжалан хохи... ороһон хүнүүдтэ советскэ... Хэрээһэнэй һайн һайхан ту... жа үзүүлһэндэ гүнзэгы ехээр... хэлээ хүдэлгөөбди. Өөрынгө... һөө, Польшын Улаан Хэрэ... гэшүүдэй зүгһөө үнэн зү... баясхалан танда хүргэнэб. ...маньская».

Ирагай Республик... Бразили мэдэрб...

НЬЮ-ЙОРК, августын ... (ТАСС). Юнайтед Пресс Инте... шнл агентствын корреспонд... Рио-де-Жанейрэһээ мэдээсэ... ёһоор, Ирагай Республикын п... тельствые Бразилиин мэдэрһэ... хай Бразилиин гадаадын хэ... дэй министерство соносхоо.

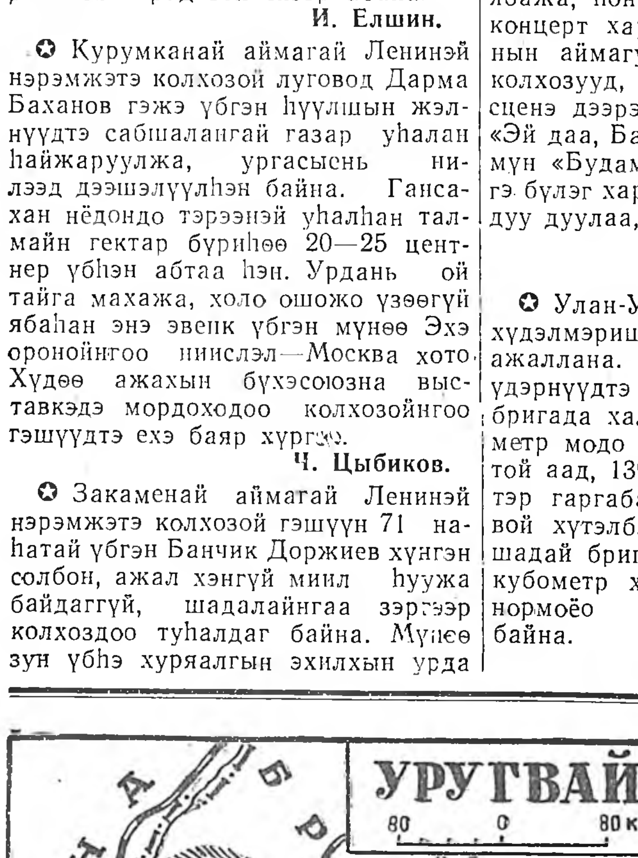

Америкын зэбсэгтэ хүсэнүүд, дайшалхы техникэ Ливан эльгээгдэжэл байһаар. Зураг дээрэ: американска солдадууд Бейрут шадар буугаад байна.

ДПА агентствын фото.

Уругвай

Журналистын тэмдэглэлһээ

Уругвайн ниислэл хото Монтевидеоһоо Аргентинын ниислэл хото Буэнос-Айрес хүрэтэр самолёдоор ниидэхэ болоо һаа, оройдоол 30—40 минута хэрэгтэй болодог. Энэ хоёр ниислэл хотын хоорондоо ойро дүтэ байгаашье һаань, тэдэнэр түхэлөөрөө бэе бэеһээ илгаагүй шахуу юм гэжэ хэлэхэнь бэрхэтэй байна. Сасуулаад үзэхэ болоо һаа, Буэнос-Айрес хүршэ байдаг Монтевидеотой бэшэ, харин энэ түбиин нүгөө захада оршодог Чилиин ниислэл хото Сант-Янготой ехэ түһөөтэй адлирхуу гэжэ харагдаха юм.

Хариин оронһоо Буэнос-Айрестэ ерэһэн хүнэй харахада, тэрэ шууяа нүерөө ехэтэй, автомашинын болон ябган зоной ябадалые гуримшуулагдашагүй шахуу, айхабтар томо хото гэжэ нэн түрүүн һанахаар юм. Харин Монтевидеодо ерэхэдэ, тэрэниие курортын хото гээшэ гү гэжэ һанахаар юм. Тэрэ хэмжээгээрээ һураггүй бага, шэмээ шууяангүй. Олонхи гэрнүүдынь Буэнос-Айрестэдэхил тиимэ үндэрнүүд бэшэшье һаа, курортын хотодо байдаг багахан отель, амяарланги гэрнүүдые һануулна.

Гэхэтэй хамта, Монтевидеодо Уругвайн бүхы промышленна предприятинуудай хахадынь байдаг байна. Энэ городто миллион хүн, Уругвайн хүн зоной гурбанай нэгэ хуби шахуунь ажаһуудаг. Монтевидеогой үйлсөөр машинын олоороо гүйлдэдэгшье һаа, Буэнос-Айрес шэнги тиимэ ехэ шууяатай бэшэ. Уругвайн ниислэл хотын үйлсөөр ябган зоной угаа журамтайгаар ябадагыень бидэ москвагайхид ехэ гайхан хараабди. Жэшээлхэдэ, 1830 ондо Уругвайн республикын Конституциие соносхоһон Үдэрэй хүндэлэлдэ июлиин 18-най үйлсэ гэжэ нэрлэгдэһэн, городой гол үйлсын уулзабари дээрэ ябган хүнүүд улаанһаа байтагай, шара гэрэлэй носоходонь зогсодог байба.

Мүнөө Уругвайн политическэ байдалда нилээд түбэгтэй ушарнууд үзэгдэнэ. Латинска Америкын бусад оронуудтал адляар Уругвайн ажахыда ехэхэн һаад бэрхэшээл дайралдажа, тэрээнһээ уламжалан политическэ партинууд, бүлэглэлнүүд хоорондоо нилээд шанга тэмсэл хэнэ.

Ноябрь һарада бүгэдэниитын һунгалта болохо юм. Тиин Уругвайн политическэ ажал-ябуулагшад конституциие шэнэдхэн хубилгаха тухай асуудал зүбшэн хэлсэжэ, арсалдана. «Республикын хамтын президент» бологшо Гүрэнэй национальна совет тус оронии экономическа ядаралда оруулаа гэжэ тоолодог хүнүүд бии. Тэдэнэй хэлэһэнэй ёһоор, тус Соведэй олон хүнһөө бүридэдэг дээрэһээнь хоорондонь ходо зүрилдөө арсалдаан гаргажа, тэдэнэр «засаг түрые һулаар бэелүүлнэ». Тиин 9 хүнһөө бүридэдэг, тэрэ тоодо зүрилдөөтэ талын 3 түлөөлэгшын оролсодог энэ Соведтэ бэшэ, харин гансахан президентын гарта бүхы засаг түрэ барюулха гэһэн дурадхалнууд ороно. Гэбэшье, Уругвайн үргэн олониитэ арад зон конституцида иимэ хубилалта оруулха дурагүй юм.

Уругвайда аграрна реформо хэхэ тухай асуудал үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэнэ. Конституциие хубилгаха тухай асуудалда ороходо энэ асуудал орон дотор багаар зүбшэн хэлсэгдэнэ, гэбэшье энэ хоёр асуудалнууд хоорондоо нягта холбоотой, тиихэдээ «конституциие хубилга тухай» асуудалынь бүришье шухала юм гэжэ Уругвайн нэгэ журналист намда хэлээ һэн.

Уругвайда помещигүүд айхабтар ехэ газар эзэмдэдэг. Хүдөөгэй бүхы айлнуудай оройдоол 4 процентнь болодог помещигүүд бүхы газарай 50 гаран процентыень мэдэлдээ абанхай. Гэхэ зуура, хүдөө зоной хахадһаа олонхинь оройдоо газаргүй юм. Газарай миил 11 процентнь хахалагдана. Бэшэ газарынь хуу шахуу сабшалан бэлшээри юм. Мал ажал хадаа национальна олзо доходойнь, мүн хариин гүрэнһөө мүнгэ оруулха гол һалбаринь болоно. 3 миллион хүн зонтой энэ орондо 7 миллион үхэр, 23 миллион толгой хонин бии юм.

Бидэнэр нэгэ помещигэй ажахыда ошообди, эзэнтэйнь, мүн батрагуудтай хөөрэлдөөбди, бэлшээридэ ябаһан мал һүрэгүүдыень хараабди. Ажахытайнь танилсаад байхадаа, помещик газар ехээр эзэмдэхэ бүреэ ажахыгаа ядуу тулюураар ябуулдаг юм байна гэжэ ойлгообди. Уругвайн помещигүүдэй мэдэлдэ байһан үргэн ехэ тала дайдада мал һүрэгүүд эзэнэйнгээ худалдаагүй сагта ямаршье харууһагүй бэлшэжэ ябадаг байшоо. Газарай элдүүрилгэ хэгдэдэггүй, бэлшээрине һайжаруулха талаар ямаршье хэмжээ абтадаггүй.

Гэбэшье, багахан айл ажахынууд газарһаа ашаг олзо абахые оролдодог. Тэдэ айлнууд һүнэй мал үсхэбэрилдэг, жэмэстэ модо ургуулдаг, тарьяа талха, малай тэжээлэй ногоо таридаг, газарые һураггүй һайнаар ашагладаг гээшэ.

Эдэ бүхы баримтанууд газарай реформо хэхэ тухай асуудалай гол шалтагаанинь болоно. Энэ хадаа газар һайнаар элдүүрилдэг лэ хүнүүдтэ газар ехээр үгэхэ гэһэн удхатай юм гэжэ Уругвайн сенатор Трокколи бидэндэ тайлбарилан хэлээ һэн. Зонхилхы партиие түлөөлһэн энэ хүн «Аксьон» гэжэ нүлөө ехэтэй газетын редакторнуудай нэгэниинь мүн.

Ехэ газарай эзэдтэй холбоо барисаатай политическэ хархис бүлэглэлнүүд газарай реформо хэхэгүй гэдэг. Ехэ эрхээ, эд зөөриеэ США-гаар хамгаалуулха һанаатай хүнүүд тэдэнэй зэргэдэ оролсодог байна. Гадаадын худалдаа наймаан, юумэнэй сэн гэхэ мэтэ асуудалнуудые тааруулан табиха гэһэн правительствын хэмжээнүүдтэ тэдэнэр һаад ушаруулна. Гэхэ зуура, жэл бүхэндэ 300.000 толгой мал Уругвайһаа нюусаар хилын саана гаргагдадагынь мэдээжэ. Уругвайн хархис бүлэглэлнүүд ехэ ехэ газартай баяшуул хадаа Уругвайе США-һаа экономическа талаараа дулдыданги байдалда байлгаха хүсэн гээшэ гэжэ Хойто-американска монополинууд тоолоно.

Үнгэрэгшэ жэлдэ Уругвайн экономико илангаяа ехээр ядараа. Уругвайһаа нооһо худалдан абалгаяа США ехээр хороожо, тэрэниие хилээр дабуулхада абтаха татабариин мүнгые дээшэлүүлээ. Дэлхэйн наймаанда нооһоной сэн химдарба. Ондоо оронуудта Уругвайн худалдадаг гол зүйл бологшо нооһоной хахадынь складта хэбтэжэ байгаа. Ондоо оронуудта мяха худалдалга бага болоо. Тэрээн дээрэһээ гадаадын худалдаа наймаан 100 миллион шахуу доллароор хохидолдо ороо. Уругвайн мүнгэн (песо) ехээр унаба. Ажалшадай ажамидарха юумэнэй сэн хүндэрөө. 100 мянгаад хүн хүдэлмэригүй болонхой.

Бидэнэй Монтевидеодо ерэһэн үдэр тус городто транспорт хүдэлөөгүй, фабрика, заводууд зогсонхой, олохон ресторанууд хаагданхай, газетэнүүд гаргагдаагүй байгаа. Уругвайн ажалшадай Бүгэдэниитын союзда нэгэдэһэн профсоюзууд энэ үдэр бүгэдэниитын забастовко хэһэн байба. Тиихэдээ, Америкын капиталистнуудта хамаатай «Сивсса» гэжэ саарһанай фабрикын хүдэлмэришэдэй дүрбэн һарын туршада хэжэ байһан забастовкые дэмжэһэн байна. Хүдэлмэришэдэй һаналаа нэгэдэлгын һүр жабхаланта жагсаал эндэ болоо.

Саарһа гаргагша хүдэлмэришэдые дэмжэһэн бүгэдэниитын иимэ забастовко Уругвайһаа бидэнэй ябаһанай һүүлээр дахин хэгдээ. Забастовкодо нэгэдэхые ур... байһан «Трокадеро» киноте... алба хаагшые тиихэдэ хархис... сад алаһан юм.

Үгы даа, газаа талаһаа ам... тайбанаар, номгоноор, хара... Монтевидеодо номгон тайб... шэл!

Бүхы орон доторнь, ниисл... тодонь ажалшадай үндэһэ я... ангиин мэдэрэл ургана, Аме... зэбүүрхэхэ үзэл шангадана. П... тическэ болон худалдаа найм... ажал-ябуулагшад Советскэ ... тай холбоо барисаагаа бэхи... хэ, тэрээнтэй худалдаа найма... дэг болохо гэжэ улам ша... уряална. Советскэ Союзда е... нооһо худалдаха, мүн советск... тиие Уругвайн худалдан аба... хай хэлсээе тэдэ ажал-ябуула... һайшаагаа. Советскэ журна... нуудтай хөөрэлдэхэдөө се... Трокколи иигэжэ хэлэбэ:

—Дэлхэйн бүхы оронуудта... далдаа наймаа хэхые, бэеэ да... байхые хүсэнэбди. Дэлгүүрн... хоорондо ямар нэгэн илгаа, ... шалга гаргаха баримта бидэнд... юм. Эд бараагаа бидэндэ з... гыт.

Тиигэжэ хэлээд байтараа, коли гэнтэ дуугарба: «Хоёр ... лиин болзорооршье һаа ш... илангаяа Олег Поповоо ма... эльгээгыт».

М. БАШАР...

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕ...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26 Телефоны редакции: редактора 46-32. зам редактора—32-74, отв секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35.1... культуры и быта — 34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32 Для междугородных переговоров—16.

Н 00810. Типография Министерства культуры Бурятской АССР Зак. № 3162.